

Divadlo bez zvířat

Jean-Michel RIBES

(přeložil Petr Christov © 2004)

8 rozmarných hříček

*Mám rád trpasličí příběhy,
které končí už na samém začátku.*

Pierre Cleitman.

CHVÁLA KOTRMELCŮ

Mám rád zajiskření zkratových spojení, padající budovy, lidi, kteří uklouzli či sebou švihli – zkrátka a dobře mám rád kotrmelce. Takové báječné chvílky nám ukazují, že svět není pevně daný a že ještě stále existují místa, kde nám realita nezavírá dveře před nosem.

Krátké příběhy, portréty i pouhé čmáranice shromážděné pod názvem *Divadlo bez zvířat* jsou skromným příspěvkem k umění kotrmelců a poctou těm, kdo bojují proti mrzoutskému uzavírání se do pevně daných forem.

Jean-Michel RIBES, červen 2001

ROVNOST - BRATRSTVÍ

Terasa.

Andreas sedí, čte si. Jakub přijde a sedne si vedle něho. Dívá se na oblohu.

JAKUB

Zdá se, že se zatahne.

ANDREAS

To není tak jistý.

JAKUB

Neruším?

ANDREAS

Vůbec ne.

JAKUB

Jak to jde?

ANDREAS

Dobrý.

Pauza.

JAKUB

Mám pro tebe novinku.

ANDREAS

Dobrou?

JAKUB

Myslím, že jo.

ANDREAS

To je fajn.

Pauza.

JAKUB

Zmoudřel jsem. Jsem už chytřejší než ty.

ANDREAS

Jo?

JAKUB

Ano.

Pauza.

ANDREAS

Kdy se to stalo?

JAKUB

Tak před hodinou, možná před hodinou a půl...

ANDREAS

To není tak dlouho.

JAKUB

Jsi první, komu to říkám.

ANDREAS

To mě těší.

JAKUB

To nic není, jsi přece můj bratr.

ANDREAS

To je fakt.

JAKUB

Starší.

Pauza.

ANDREAS

O hodně?

JAKUB

Cože?

ANDREAS

Jsi teď o hodně chytřejší než já?

JAKUB

Asi ano.

ANDREAS

No, co se dá dělat.

JAKUB

Víš, už jsem to chtěl hodně dlouho.

ANDREAS

Ani se nezdálo.

JAKUB

Od mých pěti let.

ANDREAS

To je pěkně dlouhá doba.

JAKUB

Už jako dítě jsem si říkal: ten Andy je ale divnej, každého oblbne, všichni poslouchají jenom jeho... ale jednou budou poslouchat mě... naučím se to líp než on... teda nejdřív stejně jako on a pak rychle o hodně líp.

ANDREAS

Postupně, co?

JAKUB

Přesně tak.

ANDREAS

Takže už... čtyřiatřicet roků chceš bejt chytřejší než já ?

JAKUB

Ano.

ANDREAS

To je neskutečný.

JAKUB

Taky jsem trénoval... pořádně jsem na tom makal.

ANDREAS

Musel ses toho bát.

JAKUB

Taky že jo... Pořád se mi to nedařilo... a strašně mě to štvalo, hlavně při těch nedělních obědech u babči, kde mně všichni říkali ťunt'ó... Pamatuješ?

ANDREAS

Jasně že jo. Říkali ti tak i ve škole, ne?

JAKUB

A taky v katechismu... Hlavně proto jsem se dal do té zatracený dřiny...

ANDREAS

Kecáš!

JAKUB

A asi tak před půl rokem nebo kdy, jsem se rozhodnul, že se na to vrhnu.

ANDREAS

Co tak najednou?

JAKUB

Ale ne, bylo to ten večer, co jsem tě viděl v televizi, jak mluvíš o své poslední knížce.

ANDREAS

Kecáš!

JAKUB

No jo, když jsem tě slyšel, jak vyprávíš o záchvatech strejdy Petra, o chytání žab, o malý Líze, jak se škrábala na nohách a o tom, jak se babča utopila... tak jsem si řekl: ale to bych přece mohl vyprávět taky, všechno to znám z paměti a ještě třeba o té bouračce řeznickýho vozu, na kterou jsi – v uvozovkách – zapomněl!

ANDREAS

O tlustým Pavlovi, přesně tak.

JAKUB

A víš proč? Protože tvoje dětství je taky moje dětství, až na dva roky... vlastně chci říct, že máš dva roky navíc... teda že jsi dva roky...

ANDREAS

Chceš říct, že jsem se narodil o dva roky dřív než ty?

JAKUB

To je ono! Přesně tak. A když jsem poslouchal toho novináře, kterej pořád opakoval "ta přesnost nás dojíká"

nebo “to jsou ale ohromující vzpomínky” a dokonce “ta úchvatná schopnost vyjádření”... tak jsem si řekl: co je na tom, Jakube? Co je na tom? Inteligence není modrý z nebe! Jen se do toho dej! ... A tak jsem se do toho obul.

ANDREAS

Chceš snad říct, že... žeš něco napsal

JAKUB

Přesně tak. Začal jsem právě tou historkou s řezníkem... Pak si to přečetl můj šéf... Znáš mého šéfa ?

ANDREAS

Myslím, že ne.

JAKUB

Fajnovej chlapík, ohromně vnímavej. Nejdřív začal jen tak trochu posilovat břišáky a teď má tři tělocvičny.

ANDREAS

No teda.

JAKUB

Mimochodem, dost tě obdivuje... Když jsem mu řekl, že jsem tvůj brácha, tak mě hned vzal jako správce náčiní.

ANDREAS

Fakt?

JAKUB

Jasně, řekl mi: bratr slavného spisovatele Andrease Lamotha nemůže zůstat bez práce!... Opravdu tě obdivuje.

ANDREAS

To mě těší.

JAKUB

Právě tak jsem se dozvěděl, že má rád tvoje knížky a tak jsem se nějak díky tobě u něho stal správcem gymnastickýho náčiní... Proto jsem se rozhodnul, že mu dám přečíst tu historku o řezníkovi.

ANDREAS

Dobřej nápad. Líbila se mu?

JAKUB

Byl skvělej. Řekl mi: Jakube, měl bys začít od začátku.

ANDREAS

Od začátku?

JAKUB

Studovat, naučit se nejdřív číst, než začnu psát.

ANDREAS

Zdá se, že to bude fajn chlapík.

JAKUB

Vždyť jsem ti už říkal, že je ohromně vnímavej. Jasně že jsem ho poslechnul a četl jsem. Ale pozor, přečetl jsem všechno.

ANDREAS

To je dobře.

JAKUB

Všechno. Rétoriku, logiku, paradoxy, satiry, úvahy, abstraktní myšlení, všechno! Nic jsem neponechal náhodě, taky jsem makal na těch věcech, co jsou nutný kvůli inteligenci, jako třeba na citech.

ANDREAS

Tos udělal moc dobře.

JAKUB

To bych řek! Ty fakt něco znamenáš. Pořád jsem si opakoval, že by bylo blbý, kdyby se stalo, že bych mu to nandal o tři dýlky... Já nevím, jako v dialektice, kdybysme se dostali na lásku a nenávist... blbost, co?

ANDREAS

Jasně.

JAKUB

Postřehy, pocity, to se mi dost líbilo...

ANDREAS

Máš pravdu, pocity jsou dost zábavný.

JAKUB

A taky se je musíš mnohem míň učit, než když chceš bejt chytrý...

ANDREAS

To se mi ani nezdá.

JAKUB

Jakby ne! Není jich snad ani deset: lítost, závist, žárlivost... Hele, taková žárlivost, to je, panečku, něco! To je pořádněj kousek.

ANDREAS

To jo, pěkněj macek.

JAKUB

Dvě takhle tlustý bichle. A pozor, žádná závist, jenom žárlivost!

ANDREAS

To mě nepřekvapuje.

JAKUB

Mohl bych ti obě zpaměti vyprávět...

ANDREAS

Bravo!

JAKUB

Ano, musím říct, že jsem docela spokojenej.

ANDREAS

A co teprv já.

JAKUB

To jsem si myslel, aspoň jednou na mě bude můj starší brácha hrdej.

ANDREAS

Ted' už to můžeš říct.

JAKUB

Jasně. Teď to půjdu oznámit rodičům.

ANDREAS

Pořádně je to překvapí.

JAKUB

Pravděpodobně ano...

ANDREAS

Možná jim to i ublíží...

JAKUB

Ublíží?

ANDREAS

Bojím se, že jo.

JAKUB

Ale... proč?

ANDREAS

Jakube, teď, když jsi inteligentnější než já, tak si ti dovolím říct, že táta a máma...

JAKUB

Jen to řekni...

ANDREAS

...mě měli vždycky radši než tebe.

JAKUB

To je ale přece normální, ne? Nikdy to není jako na rodinný fotce, přece by neměli radši t'unt'u!

ANDREAS

No právě. A když se dozvědí, že jejich oblíbenej syn je míň inteligentní než t'unt'a, tak se bojím, že jim to bude trochu líto.

Pauza.

JAKUB

To zní rozumně.

ANDREAS

Když se teď vyznáš v těch citech...

JAKUB

Právě mi běžej hlavou... Váhám mezi lítostí a soucitem...

ANDREAS

Nebo snad velkodušností... ale já v tomhle oboru nejsem odborník.

JAKUB

Velkodušnost je ctnost a ne cit.

ANDREAS

Promiň mi to... Říkal jsem ti, že nejsem odborník

JAKUB

Ale ta velkodušnost není špatná...

ANDREAS

Díky, díky ti...

JAKUB

V tomhle případě by to šlo... Myslím, že bych se z toho mohl poučit a nic jim neříct...

ANDREAS

Jak myslíš...

JAKUB

Vždyť víš, že inteligence je pro mě nová, krásná věc, a proto mám takovou chuť ji ukazovat, předvádět se s ní přede všemi, nechat závity šrotovat.

ANDREAS

To je přirozené.

Pauza.

JAKUB

Co takhle Miriam?

ANDREAS

Tvoje bývalá žena?

JAKUB

Ano, mohl bych to říct Miriam. Pokud je někdo, komu by to mohlo udělat radost, tak je to právě ona.

ANDREAS

Myslíš?

JAKUB

Samozřejmě. Aby zjistila, že nežila celých deset let s úplným pitomcem, jak řekla soudci, myslím, že by ji to mohlo dost ulevit... Myslím tím, že se zas tolik nespletla, když si mě vzala.

ANDREAS

Možná by ale taky poznala, že se spletla.

JAKUB

Jakto?

ANDREAS

Že tě opustila.

Pauza.

JAKUB

To zní rozumně.

ANDREAS

Víš, že znám Miriam dost dobře.

JAKUB

Vím.

ANDREAS

A že ji mám hodně rád.

JAKUB

Samozřejmě, jinak by ses s ní neoženil...

ANDREAS

Proto si myslím, že dokážu odhadnout její reakci.

JAKUB

To je logické.

ANDREAS

Taky se mi zdá.

JAKUB

Logiku jsem se učil nejraděj... Hned jsem na to kápnul, šlo mi to jak z partesu...

ANDREAS

To se pozná.

JAKUB

Neřeknu Miriam ani slovo... Zkusím se s ní ani nepotkat, aby snad na nic nepřišla. Ženským to doklapává rychle.

ANDREAS

Tak to pro ni bude lepší.

JAKUB

Díky logice! Díky Miriam a díky mému šéfovi!

ANDREAS

Tvému šéfovi?

JAKUB

Promiň, vyprávím to moc rychle... No vidíš, že to ještě nemám úplně zmáknutý (*poklepe si ukazováčkem na čelo*), každou chvíli zapomenu, že musím přibrzdit... vždycky zapomenu, že si mám dát pozor. Promiň.

ANDREAS

Nic se neděje.

JAKUB

Můžem dál ?

ANDREAS

Pokračuj.

JAKUB

Naopak by mi přišlo logické, kdybych začal... Dobrý? Sediš pořádně?

ANDREAS

Myslím, že ano.

JAKUB

Výborně. Myslím, že by taky bylo logické, kdybych to oznámil svému šéfovi. (*směje se*) To bude ale sakra překvápko! Už ho vidím... Tomu malému třasořítkoví z tělocvičny, že to najednou pálí v hlavě víc než tobě, Andreasovi Lamothovi, tomu slavnému chlapíkovi? Posadíte se na prdel, pane Lazvado! Na prdel...

ANDREAS

Vyrazí tě.

JAKUB

Cože?

ANDREAS

O tom jsem přesvědčenej.

JAKUB

Chceš snad říct, že mi dá padáka?

ANDREAS

Nebude mít na výběr. Nebo si snad myslíš, že takovej člověk, o kterým sám říkáš, že je vnímavěj, citlivej...

JAKUB

Milej, hlavně milej...

ANDREAS

... by moh dál zaměstnávat mezi tolika pitomcema, co sebou mrskaj o bradla, takovej mozek jako seš ty? To pro něj bude nepřijatelný.

JAKUB

Sakra...

ANDREAS

Jestli má jen trochu rozumu, tak to tak udělá.

JAKUB

Můj šéf?

ANDREAS

Kdyby tě bejval nenutil učit se číst, nemusel takhle dopadnout.

JAKUB

No jasně, do prdele, no jo.

ANDREAS

Taky se trochu bojím, že se bude vůči mně cítit provinile.

JAKUB

A myslím, že si to pořádně odskáču.

ANDREAS

Okamžitý vyhazov.

Pauza.

JAKUB

No jo... Takže držet hubu a krok.

ANDREAS

Myslím, že to tak bude moudré.

JAKUB (*rychle, zpaměti*)

Moudrost – chování vzdálené nerozumu a lsti. Umírněnost, odměřenost a cit pro situaci. Moudra a vědění, která nám zachovali staří myslitelé: “Moudrost je dobro, hloupost zlo.” Platón. “Pochybnost je počátkem moudrosti.” Aristoteles. “Pravou odvahou je rozum.” Euripides. “Nejmoudřejší je ten, kdo si to o sobě nemyslí.” Boileau. “Svět pomalu zmoudří.” Voltaire.

Nadechuje se.

ANDREAS

Úchvatné!

JAKUB

Byla by škoda to skrývat, nemyslíš?

ANDREAS

Je to stejně hezké, i když to zůstane uvnitř.

JAKUB

To ano... Ale já chci, aby to bylo vidět, jako u tebe, když mě budou poslouchat, když budou rádi, že jsem přišel, když se mě budou ptát, když mě pozvou do televize, když mi zavolá někdo z rodiny... Jasně že ne každý den, ale tak trochu třeba i jo... No a u mých přátel, u příbuzných, u filosofů, kteří se u mě budou chtít stavět... aby bylo vidět, že jsem tvůj bratr... teda že jsem se stal tvým bratrem... teda jako že jsme si rovný... možná i víc... že je to víc než rovnost...

ANDREAS

Hele, Jakube, já si tak říkám, jestli je nutný, abys mluvil o tom, kam jsi dospěl.

JAKUB

Jo?

ANDREAS

Seš o tolik moc napřed... máš takovej nadhled.

JAKUB

Já si to někdy ale vůbec nemyslím... Třeba reaktory jsem zatím ještě úplně nezvládnul...

ANDREAS

Když ti to říkám já.

JAKUB

Myslíš, že by bylo lepší, kdybych držel hubu?

ANDREAS

Mělo by to větší sílu. Není to tak běžný.

JAKUB

To zní rozumně.

ANDREAS

Taky si myslím.

Pauza.

JAKUB

Fajn... Do toho půjdu.

ANDREAS

Ještě jednou bravo, brácho.

JAKUB

Tak mě napadlo, řekni mi... nevadí ti, že ti to říkám?

ANDREAS

Děláš si srandu?

JAKUB

Protože třeba jsem měl mlčet i před tebou... Seš si jistej, že tě neštve, že ses dozvěděl, že jsem inteligentnější než ty?

ANDREAS

Ale vůbec ne.

JAKUB

A ještě k tomu že ses to dozvěděl ode mě...

ANDREAS

Mnohem radši to slyším od tebe, než abych se to dozvěděl od kohokoliv jinýho.

JAKUB

Jsi přeci můj brácha.

ANDREAS

A starší.

Pauza.

JAKUB

To zní rozumně...

Pauza.

JAKUB

Všechno v pořádku?

ANDREAS

Všechno v pořádku.

JAKUB

Nevyrušil jsem tě?

ANDREAS

Ty nerušíš nikdy.

Jakub se dívá na oblohu.

JAKUB

Měl jsi pravdu. Nebylo jasné, že se zatáhne...

KONEC

Paříž, srpen – září 2000.

TRAGÉDIE

Sluší jim to. Jsou oblečeni ve večerních šatech. Luisa je napjatá, kráčí rychle. Jean-Claude se s mrzutým výrazem loudá za ní. Schodiště, chodby, hledají jméno na dveřích.

LUISA

“Bravo” – řekneš jí jen “bravo”, nic víc.

JEAN-CLAUDE

(povzdechne si)

LUISA

Nechci po tobě, aby ses rozplýval samejma lichotkama, jen tě prosím, abys jí řekl obyčejný “bravo”...

JEAN-CLAUDE

(povzdechne si)

LUISA

Tak bacha, ať to zní doopravdicky, ani s tím nemusíš souhlasit, ale dej si pozor, ať jí to nemusíš říkat dvakrát.

JEAN-CLAUDE

Já nemůžu.

LUISA

Nemůžeš říct “bravo”?

JEAN-CLAUDE

Nemůžu.

LUISA

Ani jedno malinký “bravo”?

JEAN-CLAUDE

Ne.

LUISA

A proč? Vadí ti to slovo?

JEAN-CLAUDE

Ne, jen to, co znamená.

LUISA

Aha, tak to co znamená, to co znamená... když to ale řekneš třeba jako “dobrý den”, tak to bude znamenat mnohem míň, než to znamená.

JEAN-CLAUDE

Ale stejně by to mělo být trochu pochvalný, ne?

LUISA

Jasně, ale nemusí být nijak moc. Opravdu ne.

JEAN-CLAUDE

Luiso, je ti jasný, že byl pro mě dnešní večer odpornej?! Nic se mi nelíbilo, kostýmy, scéna, ta hra, ale hlavně

Ona, hlavně Ona!

LUISA

No jasně, jasně že jí nemusíš zrovna říkat, že se ti to nelíbilo, jen jí prostě řekneš “bravo”, takový maličký “bravo” a bude to, už o tom dál nebudeme mluvit, bude to za tebou a já se pak připojím... Hele, tahle šatna je její.

JEAN-CLAUDE

Já to nedokážu.

LUISA

Jean-Claude, viděl jsi, kam nás posadila, do šestý řady v přízemí, mezi všechny ty známý lidi, to přece nemusela, nejsme slavný, spíš naopak, chtěla nám udělat radost.

JEAN-CLAUDE

Já jsem z toho žádnou radost neměl.

LUISA

Proto po tobě taky nechci, abys jí říkal “děkuju”, takový “děkuju” by mohlo trochu zavánět pokrytectvím, když ses vlastně nudil, ale takový “bravo”, upřímně – takový “bravo”, to nic není, úsměv, stačí jen napůl pusy, stačí když se trochu pohne jeden koutek...

JEAN-CLAUDE

Říkám ti, že to nedokážu!

LUISA

Tak to řekni dvakrát.

JEAN-CLAUDE

Dvakrát?

LUISA

Jasně, “bravo, bravo”. Dvakrát za sebou to z tebe vypadne úplně samo, ani si to skoro neuvědomíš, jak to bude rychlý, nebudeš mít ani čas, abys přemýšlel o tom, cos řekl. To je něco jako “promiňte”! Když říkáš “promiňte”, tak toho dotyčného taky skutečně neprosíš o prominutí, aby ti prominul tvůj přečin, ne, je to prostě taková větička, která ti vyklouzne – a když ten chlápek, na kterýho jsi vylil pivo a kterej se tváří, že ti chce jednu vrazit, když uslyší, jak říkáš to “promiňte”, tak se rychle uklidní a pochopí, že ten, co mu ušpinil sako, není žádný hulvát, ale že je to slušně vychovanej člověk a sám od sebe ti odpoví “nic se nestalo”. To je věta, která už nemá svůj původní smysl, že se jako skutečně nic nestalo, prostě se to tak říká. A pak si půjdete každý po svým, nepoperete se, nebudete si nadávat, budete skoro jako přátelé a bude to jasný důkaz, že šest tisíc let naší civilizace nebylo naprosto zbytečných, protože se jí podařilo nahradit u člověka reflex vraždící reflexem zdvořilostním, a proto bych, Jean-Claude, byla ráda, kdybys řekl Simoně jediný maličký “bravo”, prostě proto, aby si nemyslela, že můj manžel unikl civilizačnímu vývoji... Rozumíš tomu?

JEAN-CLAUDE

Co tě to popadlo, že tady mluvíš jak utržená ze řetězu? Právě teď jsme skoro tři a půl hodiny poslouchali tvoji sestru, která mluvila a mluvila a mluvila a já myslel, že snad umřu a ty teď ještě vyrukuješ s tímhle?! To je historka pro cvoky? Snad to není nakažlivý, nebo jo? Jestli máš potřebu pokračovat, tak mi to řekni, protože s tebou to je něco jiného než se Simonou, já odejdu, vypadnu z divadla a už do něj nikdy nevstoupím, rozumíš,

Luiso, už do něj nevkročím... já už nemůžu...

LUISA

Všechno to je jenom kvůli tomu, že jsem tě poprosila, abys byl milej na svoji švagrovou?

JEAN-CLAUDE

Protože byla tam na tý scéně? Má to bejt milý, protože to je umění? Protože to je klasika, tak je to milý?... protože se to rýmuje? Je to tak?

LUISA

Nesnažíš se mi snad vysvětlit, že Racine není dost dobrej?!

JEAN-CLAUDE

Tvoje sestra mě mučila, Luiso, mučila mě celej večer.

LUISA

Nepochybuj, že víš o tom, že v Japonsku je pro smrtelně zraněného samuraje nejvyšší poctou říct bravo svému soupeři.

JEAN-CLAUDE

To není dobrej příklad. Nenávidím Japonsko.

LUISA

To je škoda. Trocha Dálného východu by ti prospěla.

JEAN-CLAUDE

Jak by mi prospěla?

LUISA

Abys líp pochopil, abys sám sebe líp pochopil a na dvě pitomý minuty zapomněl na svou západní přeplácanou hlavu.

JEAN-CLAUDE

Luiso, nezacházej příliš daleko, varoval jsem tě, už dál nemůžu.

LUISA

Hele, představ si to, jak smrtelně zraněnej samuraj říká “bravo” svému soupeři – to nedělá proto, aby ho uctil, ale aby ho pokořil.

JEAN-CLAUDE

Tak to pak jo.

LUISA

Jasně. To je nejvyšší pomsta. Tvůj meč zabil moje tělo, ale moje duše je netknutá a říká ti “bravo”. To je to opravdový vítězství. “Bravo!” Protože ve skutečnosti tím, že říká “bravo” svému soupeři, tak říká “bravo” sám sobě, bravo, že jsem řekl bravo svému katovi... Takže jestli si teď odmítneš říct bravo tím, že řekneš bravo Simoně, tak je to tvůj problém...

JEAN CLAUDE

Člověk, kterej při tomhle představení nezačal křičet, si nemůže říct bravo, Luiso. Když pomyslím na to, že jsem vydržel tohle mučení bez toho, abych zakašlal, jako zbabělec jsem se choval, během žádný z těch dvou set dvaceti tří minut a dvaceti sedmi sekund jsem nic neřek!

LUISA

Aha, všimla jsem si, že ses díval na hodinky.

JEAN-CLAUDE

Celou dobu! V jednu chvíli jsem si myslel, že to už skončilo, během jednoho takového dlouhého monologu před tím vousáčem, tím jejím manželem, vůbec nic se tam nedělo. Říkal jsem si... ta děvka nás tady drží, před sebou má osm set lidí zabořenejch do sedadel a jehličkama nás napíchává, aby to trvalo co možná nejdýl... Fakt nevím, jak jsem to vydržel, fakt ne...

LUISA

Jasně, ale nepřeháněj to, přece jsi to přežil.

JEAN-CLAUDE

No to jo, ale víš proč, Luiso? Protože jsem pořád opakoval jedno kouzelné slovíčko, jedno jediný a pořád dokola – *přestávka! PŘESTÁVKA!*... Ale žádná nebyla, žádná! Pět dějství bez jediný sekundy oddechu, Luiso, tomu říkáš civilizace?

LUISA

Patnáct let, Jean-Claude, patnáct let Simona čekala, než se dostala do Comédie Française! A najednou ji tam vzali. A jako zázrakem jí hned nabídli roli, o který vždycky snila! Dneska poprvé ve svém životě hrála "Faidru" v jednom z nejprestižnějších divadel v celé Evropě a ty, její švagr, jí odmítáš říct "bravo", jedno pitomý "bravo"! Co se to z tebe stalo? Zvíře?

JEAN-CLAUDE

Že hrála Faidru poprvé ve svém životě? Si snad ze mě děláš srandu? Zapomnělas na naši svatbu? Jak zrovna uprostřed hostiny začala bez varování recitovat děsný monolog – a děti pak brečely a nikdo z hostů nechtěl tancovat a můj otec nadával tomu tvému! Tím svým zápalem a alexandrinama dokázala vytvořit fakt dost hustou atmosféru, která všechny otrávil.

LUISA

O to jí požádala maminka, jako překvapení pro nás.

JEAN-CLAUDE

Kvůli tomu překvapení jsem div neodešel od stolu, Luiso, od stolu v nejhezčí den našeho života! Musel jsem tě milovat, abych se nepohnul, celejch dvacet minut jsem držel nůž zaražený do pečený kýty a ta hysterka úpěla ty svoje veršičky a hladila si při tom kozy! A po dvaceti letech to udělala znova, komplet, a ty bys ještě chtěla, abych ty tlustý kráve říkal bravo!

LUISA

Jean-Claude!

JEAN-CLAUDE

Jak Jean-Claude? Tvoje sestra přibrala dvacet kilo, mám pravdu, nebo ne?

LUISA

To je normální, patnáct let žila v obavách, v obavách, jestli se někdy dostane k té roli, přirozeně si to kompenzovala jídlem... ale máš pravdu, to vlastně nemusí nikoho zajímat.

JEAN-CLAUDE

Když si na sebe někdo vezme tógu, tak by ho to ale přece jen zajímat mělo.

Luisa změní Jean-Clauda pohledem a v klidu se ho zeptá:

LUISA

Proč jsi přišel, Jean-Claude?

JEAN-CLAUDE

Prosím?

LUISA

Proč jsi se mnou na tu premiéru šel?

JEAN-CLAUDE

Děláš si srandu?

LUISA

Ani v nejmenším, víš, jakou má Simona figuru, věděl jsi, že bude hrát Faidru, tak proč jsi přišel?

JEAN-CLAUDE (*řve*)

Protože do mě celý tři měsíce dnem i nocí cpeš sestřinu premiéru a že tam v žádném případě nesmíme chybět, večer 24. února je červeně zatrženej ve všech kalendářích a diářích, stal se z toho rodinný svátek... Letos u nás budeme mít Velikonoce, Vánoce a Faidru! A byl bych taky rád, kdyby sis všimla, že tady dneska večer nebyl ani tvůj otec, ani tvá matka, ani tvůj bratr.

LUISA

Na premiéru dostala jen dva lístky!

JEAN-CLAUDE

A proč to padlo zrovna na nás? PROČ?!

LUISA

A co takhle „Ó“?

JEAN-CLAUDE

Cože?

LUISA

Nešlo by „Ó“? Nemohl bys jí říct jen „Ó“? Vyjde z šatny, podívá se na tebe, tebe si zaručeně všimne prvního, ty jí hnedka obejměš a řekneš „Ó“, ani to nemusíš říkat nějak nahlas, jen jí do ucha zašeptáš „Ó“!

JEAN-CLAUDE

Ó...?

LUISA

Jasně, já si stejně myslím, že v tom bravo je důležitý hlavně to „Ó“, ty ostatní písmenka tam jsou skoro zbytečný... Slyšels přece, jak lidi při závěrečným potlesku volali bravo – (*napodobuje je*) Vó! Vó! Vó!... Je tam slyšet hlavně to „Ó“... Vó! Vó!... Teda abych to řekla úplně přesně, tak je tam takový zanedbatelný „v“... Vó! To je přesně ono... Vó! Vó bude nejlepší.

JEAN-CLAUDE

Chceš po mně, abych tvé sestře řekl Vó?

LUISA

Prosím.

Pauza.

JEAN-CLAUDE

Vó?

LUISA

Ano.

Pauza.

JEAN-CLAUDE

Luiso, nemyslíš, že je ta správná chvíle, abysme ukončili náš vztah?

LUISA

To si teda myslím! Výmluvy, útky, úskoky, už zase se snažíš vyhnout tomu, o co tě prosím, nikdy se mě ani náhodou nesnažíš pochopit, udělat něco, abys mně udělal radost!

JEAN-CLAUDE

A ty se snad snažíš?

LUISA

Snažím, Jean-Claude, hodně se snažím!

JEAN-CLAUDE

To se mi snad zdá!

LUISA

Dala jsem ti například jasně najevo, že hodlám slevit ze 75% slova bravo.

JEAN-CLAUDE

Potom, cos mě na čtyři a půl hodiny vydala na pospas své sestře.

LUISA

Tři a půl hodiny!

JEAN-CLAUDE

A ta hodina, co už tady stepujeme před její šatnou, ta se nepočítá?

LUISA

Koupe se. Uvidíš, že se nebudeš dívat stejně na Simonu jako Faidru a na Simonu, která je umytá a odličená!

JEAN-CLAUDE

Ted' se ale dívám na tebe, Luiso, o tebe ted' jde! Ty mě ničíš stejně jako ona na scéně! Když se ke své sestře přidáš ještě ty, tak se ty důvody zdvojnásobí. Vidím, že jste v divadle úplně stejný, jedna stejně zdrcující jako druhá.

LUISA *(rozzlobeně)*

To se pleteš, Jean-Claude, ani zdaleka nejsem jako Simona, ani zdaleka! Protože mně, uvědom si to, když mně jednoho dne vlezl do mého života mladej kluk s kudrnatějma vlasama a lejtka otláčenýma od silně utazenejch koženejch tkaniček, v tu ránu s ním odejdu, ani se neohlídnu zpátky, zdrhnu s Hippolytem... na Skiatos, na Skopelos, do Mykén... kam jen bude chtít a vykašlu se na tebe i na ten tvůj mozek latimérie podivný!

Jean-Claude zůstává klidný, neodpovídá. Mlčí, dívá se do zdi. Rozčilená Luisa udělá krok směrem k němu.

LUISA

Nic mi neřekneš?

JEAN-CLAUDE

Ne.

LUISA

To ti to nevadí?

JEAN-CLAUDE

Co?

LUISA

To, co jsem ti řekla?

JEAN-CLAUDE

Ne.

LUISA

Nevadí ti, že odejdu s Hippolytem?

JEAN-CLAUDE

Ne.

LUISA

Ani to, že odejdu na nějaký řecký ostrov?

JEAN-CLAUDE

Ne.

Pauza.

JEAN-CLAUDE

“Latimérie podivná” – to bylo ve Faidře?

LUISA

Ne.

JEAN-CLAUDE

Člověk by řekl, že skoro jo.

LUISA

Přirozeně, pochází to z řečtiny.

JEAN-CLAUDE

Aha! Tak to pak jo.

LUISA

Je to taková velká ryba... je to náš předek... ještě před opicí...

JEAN-CLAUDE

No, tak to pak jo...

LUISA

Promiň, nemyslela jsem to tak, nemyslela jsem na to, co říkám... Ty už mě nemiluješ? ... (*Jean-Claude neodpovídá*) A že mi to říkáš zrovna v Comédie Française...

JEAN-CLAUDE

Tak se mi zdá, že ani ty, ani já, nebudeme mít na tohle místo dobré vzpomínky.

Jean-Claude odchází. Luisa vybuchne.

LUISA

Kam jdeš?

JEAN-CLAUDE

Ven, dát si pivo.

LUISA

Vrátíš se zpátky?

JEAN-CLAUDE

Myslím, že ne.

LUISA

Dej si bacha, abys ho na někoho nevyžil...

JEAN-CLAUDE

Pokusím se...

Jean-Claude kráčí k východu. Luisa zmateně volá:

LUISA

Jean-Claude!

Jean-Claude beze slova zmizí. Luisa začne plakat, opře se o zeď a zničeně se sesune až na zem.

Dveře do šatny se otevřou. Objeví se zářící Simona v hedvábném županu.

SIMONA

Drahoušku, ty jsi tady! Líbilo se ti to? *(Luisin pláč zesílí)* Chudinko, ty jsi nějaká rozrušená.

LUISA *(popotahuje)*

Protože... protože...

SIMONA

Protože ta hra k ženám promlouvá ohromně silně, já vím.

LUISA

Ne, proto ne... protože...

SIMONA

Protože je ohromující vidět, jak tvé sestře tleskají celých dvacet minut...

LUISA

Jean-Claude mě opustíííí...

SIMONA

Jean-Claude... chceš říct, že tvůj manžel...?

LUISA

Jóóóó...

SIMONA

A kdy tě opustil?

LUISA

Ted', tady, odešel prýýýč...

SIMONA

Před koncem představení?

LUISA

Neé...

SIMONA

Ty mě děsíš...

LUISA

Jean-Clauuuudeee....

SIMONA *(najednou pochopí)*

To je neuvěřitelné, drahoušku! ... Jean-Claude tě opustí v den, kdy mám premiéru Faidry, a vzpomínáš si, co jsem vám hrála na svatbě?

LUISA

Jasně že si na to vzpomínám, ty krávo! *(utíká k východu)* Děvko! Čůzo! Krávo! Hajzle!

Zmizí na konci chodby. Simona chvíli zůstane stát, pak se rozběhne za svou sestrou a volá:

SIMONA

Drahoušku, co se stalo? Řekla jsem něco špatně? Luiso... Nic mi neřekneš? Neřekneš mi bravo?... Luiso... ani jedno pitomý bravo?

KONEC

Paříž, leden 2001.

RACEK

Skromný holičský salón. Jediný zákazník. Sedí v křesle s ubrouskem kolem krku. Holič má na sobě vestu, v ruce nůžky a opatrně stříhá vlasy.

Zákazník se tváří ustaraně.

HOLIČ

Myslíte na to často?

ZÁKAZNÍK

Pokaždé když jedu vlakem.

HOLIČ

Pak je to možná těmi pražci...

ZÁKAZNÍK

Nevím.

HOLIČ

Rytmus pražců člověka nutí přemýšlet.

ZÁKAZNÍK

Vždycky, když vidím, jak se za okýnkem míhají všechna ta města, silnice, stavení, tak se sám sebe ptám, co to je za sílu, která nutí lidi chodit, jezdit autem, čekat na autobus, pást krávy, dodržovat směr jízdy, utíkat v protisměru...

HOLIČ

Skloněte, prosím, trošičku hlavu na stranu, děkuji...

ZÁKAZNÍK

Co je to za sílu, která je nutí všechno tohle dělat, místo aby nedělali raději nic? Taková síla musí existovat!...

Nedělají to přeci jen tak sami od sebe!

HOLIČ

Vezmu vám to zatím tak o centimetr a pak si když tak řeknete...

ZÁKAZNÍK

Orat, dojit, opravovat záchod, podepisovat smlouvy, produkovat uhlovodíky...! Proč to všechno děláme? Tuhle otázku si položit můžeme, ne? Uhlovodíky!!!

HOLIČ

Vždycky to budeme moci ještě zkrátit, když budete chtít...

ZÁKAZNÍK

Kořenit, počítat, lakovat, šlapat na kole? Vám přijde normální šlapat na kole?

HOLIČ

O tom jsem nepřemýšlel.

ZÁKAZNÍK

A co takhle stát?

HOLIČ

Stát?

ZÁKAZNÍK

Ano, přijde vám normální stát dvěma nohama na podlaze?

HOLIČ

Ano... Myslím, že... ano.

ZÁKAZNÍK

A vidíte, není to tak!

HOLIČ

Není?

ZÁKAZNÍK

Ne. Mohl byste klidně létat.

HOLIČ

Myslíte jako... ve vzduchu?

ZÁKAZNÍK

Ano. A brání vám v tom pouze jedna jediná věc.

HOLIČ

Pane jo!

ZÁKAZNÍK

Existuje síla, síla, která vás a dalších šest miliard lidí na téhle planetě nutí zůstat přilepený k zemi!

HOLIČ

Ne!

ZÁKAZNÍK

Ale ano!

HOLIČ

Síla, která mě...?

ZÁKAZNÍK

Ano! Zemská přitažlivost. Kterou objevil Newton, když pozoroval padající jablko.

HOLIČ

Angličan?

ZÁKAZNÍK

Ano. Položil si tuhle otázku: proč padá jablko k zemi? A je vůbec přirozené, že směřuje k zemi?

HOLIČ

Ti Angličani jsou prostě neskuteční!

ZÁKAZNÍK

A já se vás dneska ptám: elektrifikace venkova, diskuse o hladině cholesterolu, šlechtění koňských plemen...

Připadá vám to normální?

HOLIČ

Myslíte... vzhledem k tomu jablku?

ZÁKAZNÍK

Vzhledem k člověku, Georgesi! Proč by měl člověk ořezávat stromky, řídit letadla, zašívát ponožky, malovat v kuchyni? ... Proč?

HOLIČ

...Pud sebezáchovy?

ZÁKAZNÍK

Pud sebezáchovy!

HOLIČ

...Ano... Snad jen kromě těch ponožek... Teda, já vám to říkám jen takhle od nůžek, víte... to je jen pocit obyčejného holiče... holiče z Châtillonu, nic víc.

ZÁKAZNÍK

A já bych zase chtěl vědět, co nás nutí, abychom následovali ten pud sebezáchovy, jak tomu říkáte vy.

HOLIČ

Víte, pane Shartzbergu, možná byste neměl jezdit tolik vlakem... Musí vám být jasné, že je to všechno moje vina, neměl jsem se vás ptát na vaši cestu z dovolené.

ZÁKAZNÍK

Georgesi, proberte se! Už dvacet minut tady kolem mě poskakujete v bledě modré akrylové vestě jak šílený, stříháte nůžkami a vaší jedinou starostí je délka mých vlasů... Vám to připadá normální?

HOLIČ

Myslíte, že jsem divný, pane Shartzbergu? To tím chcete říct?

ZÁKAZNÍK

Připusťte aspoň, že existuje síla, která vás nutí, abyste každý pracovní den svého života věnoval rozhrabování pačesů svých spoluobčanů hrabičkami z umělé slonoviny! Netvrd'te mi, že je tahle směšná činnost podstatná pro vaše já, přece jste se nenarodil proto, abyste oškubával od rána do večera hlavy svých současníků!

HOLIČ

Přesně tohle mi říká žena, když se vrátím pozdě domů.

ZÁKAZNÍK

A řekla vám taky, že váš genom nemůže být v žádném případě naprogramován na lakování, barvení nebo stříhání?

HOLIČ

Ne, to mi neřekla.

ZÁKAZNÍK

Máte snad nějakou prenatalní vzpomínku na mytí hlavy šampónem?

HOLIČ

Ne... myslím, že... ne.

ZÁKAZNÍK

Myslíte, že ne, nebo si jste jistý?

HOLIČ

Ach, pane Shartzbergu, víte, jak rád bych vám odpověděl, kdybych mohl... Většinou si se zákazníky povídáme

velice hezky.

ZÁKAZNÍK

Je mi to líto, Georgesi, ale pokud jste přesvědčen o opaku, tak, myslím, že ani nemusíme marnit váš čas tím, že vám položím tuto otázku – co vás přinutilo stát se holičem?

HOLIČ

...Je pravda, že můj otec tomu nebyl zrovna nakloněn...ale, pozor, nebránil mi v tom... nikdy... Můj otec si myslel vždycky svoje, ale byl to hodný člověk... neměl rád šarvátky, jestli mi rozumíte... nerad dostával rány a taky nerad někomu dával... raději s každým souhlasil, říkal, že je to dobré pro zdraví... že když s ostatními souhlasíte, tak vám to umožní žít šťastněji... A řeknu vám, že v hloubi duše nepřál svému synovi nic jiného...

ZÁKAZNÍK

A stejně jste si prosadil svou! Takže vidíte, že je tady něco, co nemůžete ovládnout a co vás nutí, abyste se věnoval téhle činnosti, kterou si váš otec opravdu nepředstavoval a která – a řekněte si to upřímně – je i pro vás naprosto nepochopitelná. A to všechno kvůli vaší postavě.

HOLIČ

To je pravda. Mám postavu operního zpěváka.

ZÁKAZNÍK

O to tu ale nejde, Georgesi, já mluvím o vás jako o člověku, tedy vyvinutém savci, o velké dvojnohé opici. A věřte mi, když se tak člověk dívá na váš metr osmdesát...

HOLIČ

Ale ne, vy jste milý, sotva pětasedmdesát...

ZÁKAZNÍK

...na ty vaše silné horní končetiny, na váš vyvinutý hrudník, zdatnou spodní čelist, která je schopna rozdrtit na padrť jakoukoli potravu... Když si člověk prohlédne vaše nosní dírky, vaše uši, vaše nohy, tak si nedokážu představit, že byste byl zrozen proto, abyste lakoval vlasy, stejně jako jablko není zajisté zrozeno k tomu, aby se rozpláclo do trávy.

HOLIČ

Myslíte, že jsem se vydal špatným směrem?...

ZÁKAZNÍK

Ano! Něco vás k tomu nutilo! Stejně jako ta zemská přitažlivost, která vás nutí zůstat přilepený k podlaze. Ale když se podíváte na své ruce, tak uvidíte, že by stačila dvě tři mávnutí a letěl byste až k oblakům...

HOLIČ

Ted', když o tom mluvíte... Máte pravdu, stalo se mi, že jsem měl chuť létat... třikrát, čtyřikrát... ale jen tak v klidu, rozumíte... jenom tady po okolí... nad jezírkem v Massy, nad bulvárem Jeana Moulina, nad těmi platany... a zpátky bych se vrátil kolem radnice... Ale pozor! Ani moc vysoko, ani moc nízko... ne jako vlaštovky, spíš jako raci, klidně, tiše.

ZÁKAZNÍK

Takže za všemi těmi vašimi pocity je racek.

HOLIČ

Velký mořský racek.

ZÁKAZNÍK

Takže žádný holič.

HOLIČ

Přesně, holič... jak bych to... Ještě jsem to tady nesplatil... nemůžu toho teď nechat... teda jako teď hned... Ale kdybyste si mohl vybrat, tak... bych rád (*směje se*) dělal racka... Dokážu si představit, jak by se tvářila moje žena...

ZÁKAZNÍK

A proč byste si nemohl vybrat?

HOLIČ

Protože... protože určitě existuje nějaká síla, která mi v tom brání...

ZÁKAZNÍK

Teď jste na to přišel, Georges! To je ono!

HOLIČ

Díky vám, pan Shartzbergu.

ZÁKAZNÍK

Georges, pochopil jste, že jsme všichni uvězněni.

HOLIČ

Proč nemám víc zákazníků, jako jste vy, proč?

ZÁKAZNÍK

Georges?

HOLIČ

Ano, pane Shartzbergu?

ZÁKAZNÍK

Přidáte se ke mně v boji proti té síle, která nás utlačuje, pronásleduje, nutí nás se ukazovat, odhalit, aby nás nakonec zničila?

HOLIČ

Já!?

ZÁKAZNÍK

Jsme první dva lidé, kteří vědí, že existuje... Jsme průkopníci, Georges, průkopníci svobody, svobody, které jsme každou vteřinou zbavováni.

HOLIČ

Nedokážu si to úplně představit...

ZÁKAZNÍK

Ten objev pojmenují po nás.

HOLIČ

To ne, pane Shartzbergu, to jste byl přece vy, kdo...

ZÁKAZNÍK

Po nás obou! Kdybyste se mi nesvěřil, že chcete být rackem, tak bych o tom možná nakonec pochyboval.

HOLIČ

Když si uvědomím, že kdyby se paní Lalová nepřeobjednala, tak bych vás nemohl ani vzít... A vidíte, jak se to vyplatilo.

ZÁKAZNÍK

Nutnost a náhoda, Georgesí, díky nim lidstvo směřuje kupředu. Ani my nejsme výjimkou.

HOLIČ

To ano, ale když si to vezmete, tady v Châtillonu, v mém obyčejném holičství...

ZÁKAZNÍK

V holičství objevů, Georgesí! Takže co, přijímáte?

HOLIČ

Pokud to pomůže lidstvu... Určitě neodmítnu.

ZÁKAZNÍK

Díky, Georgesí. Nevím, jak se k tomu budete stavět vy, ale já jsem pro pevnou pracovní dobu... Vyhovovaly by vám každodenní schůzky?

HOLIČ

Tady?

ZÁKAZNÍK

Nebo ve vlaku. Myšlenky jsou velice křehké, neměli bychom se příliš vzdalovat od míst, kde se rodí.

HOLIČ

V tom případě bych byl proto, aby to bylo tady. Ale každý den?

ZÁKAZNÍK

Georgesí, pokud si dáme limit do konce roku – a byl by to, myslím, krásný vánoční dárek pro celé lidstvo – tak bych počítal alespoň se třemi hodinami práce denně, řekněme šest dní v týdnu.

HOLIČ

No ale stejně...

ZÁKAZNÍK

Georgesí, snad nemyslíte, že třicet miliónů let lidského života můžeme převrátit raz dva.

HOLIČ

To jistě ne... Myslíte, že by na tom bylo možné pracovat v polední pauze?

ZÁKAZNÍK

Myslíte od dvanácti do tří?

HOLIČ

Třeba.

ZÁKAZNÍK

Proč ne... Využijeme toho alespoň k obědu, jídlo je skvělé pro oživení ducha.

HOLIČ

Aspoň bych tak... jak bych to jen... neztratil tolik zákazníků.

ZÁKAZNÍK

Georgesí, opravdu si myslíte, že když svým zákazníkům oznámíte, že je hodláte osvobodit od jejich

každodenního otroctví, tak je ztratíte? Naopak, získáte si je, Georges! A věřte mi, že až někdy v brzké budoucnosti s nimi poletíte nad prázdným městem, tak vám budou děkovat za to, že jste se rozhodl věnovat hřebenům a nůžkám o tři hodiny denně méně...

HOLIČ

Máte pravdu! Víte, pane Shartzbergu, že mi nikdo nedokázal otevřít oči tak jako vy...

ZÁKAZNÍK

Dobrá, začneme hned zítra.

Zákazník vstává.

HOLIČ

Tak tedy ve dvanáct... Hned si to poznamenám.

ZÁKAZNÍK

Kolik jsem dlužen?

HOLIČ

Děláte si legraci, pane Shartzbergu? Pokud dovolíte, sundám vám ubrousek. *(sundává mu ubrousek přivázaný okolo krku)* A je to... *(ukáže mu malým zrcátkem temenní část hlavy)* Můžu to takhle nechat?

ZÁKAZNÍK

Jistě.

HOLIČ

Je to takové mladistvější a ani jsme to nemuseli stříhat. Víte, aby vám řekl pravdu, líbí se mi na vás spíše trochu delší vlasy... takové lehce vlnité...

ZÁKAZNÍK

Můžeme tomu sestříhu říkat třeba „budoucnost“... *(směje se, holič také)* Dobrá, Georges!... Zítra na viděnou. *Potřásá si s holičem rukou a jde ke dveřím.*

HOLIČ

Pane Shartzbergu... Mohu vám položit jednu otázku?

ZÁKAZNÍK

Prosím.

HOLIČ

Myslíte, že existuje nějaká jiná síla, která vás nutí odhalit tamtu sílu, nebo je to jedna a ta samá...?

ZÁKAZNÍK

Výborně, Georges! Výborně! Začneme zítra právě touhle otázkou...

HOLIČ

Protože jestli je to ta samá, kterou jsme už objevili, tak byste na to nemusel myslet... vůbec...

ZÁKAZNÍK

Možná... Myslím, že nám to půjde spolu dobře.

HOLIČ

Nemůžu se dočkat, pane Shartzbergu!

Odejde.

Holič se otočí ke křeslu, vezme do ruky koště a smete na hromádku kadeře vlasů roztroušené po podlaze. Něčeho

si všimne, zpozorní, sehne se a sebere ze země bílé ptačí pírkó.

KONEC

Paříž, srpen – září 2000.

MONIKA

Obyvací pokoj. Otec čte noviny. Dcera prochází okolo. Aniž by zvedl zrak od novin, zavolá na ni.

OTEC

Moniko?

DCERA

Ano, tati.

Otec složí noviny na kolena a zvláště si dívku prohlíží.

OTEC

Mohla bys mi říct, proč mi odpovídáš, když ti říkám Moniko?

DCERA

Cože?

OTEC

Slyšelás dobře.

DCERA

Ale nerozuměla jsem, tati.

OTEC

Proč se ke mně otočíš, když řeknu: “Moniko?”

DCERA

Snažíš se mě rozesmát, tati?

OTEC

Ale vůbec ne, dívenko, naprosto ne...

DCERA *(směje se)*

No, protože se jmenuju Monika.

OTEC

Jmenuješ se Monika. Ty, moje jediná dcera, že se jmenuješ Monika?

DCERA

Ano, tati. Už 18 roků.

OTEC

18 roků... Kolik že ti je?

DCERA

Přesně 18.

OTEC

Přesně. Přesně. Nejsem účetní, jsem tvůj otec, prostě a jednoduše tvůj otec, kdybys náhodou zapoměla... A mohla bys mi říct, kdo ti dal jméno Monika?

DCERA

Myslím, že ty.

OTEC

Já? A kdy prosím tě?

DCERA

Asi když jsem se narodila, ne...

OTEC

Že bych já pojmenoval své dítě “Monika”? Krev mé krve, že by se jmenovala “Monika”? Poslouchej, dceruško, dobře mě poslouchej, ani náhodou nejsem dokonalej, mám rád pivo, k sousedům se chovám hrubě, potají dokonce jím planý hrušky a je fakt, že vůbec nemám rád divadlo, ale ani náhodou bych své dceři nedal jméno Monika! A ještě ve chvíli, kdy se narodila, když to bylo bezbranný mimino! Ne, drahoušku, ne, tvůj tatínek by něčeho takovýho nebyl schopnej!

DCERA

Tak že by maminka?

OTEC

Tvoje matka?

DCERA

Když teda ne otec, tak snad dává jméno matka, ne?

OTEC

Dej si moc dobrej pozor na to, co říkáš, drahá. Chceš snad přede mnou tvrdit, že by ti tvoje vlastní matka dala jméno Monika?

DCERA

Co to pořád máš, tati?

OTEC

Dobře. Tak si to vyjasníme. *(Zvedne telefon a nervózně vytočí číslo.)* Haló? Haló, miláčku, to jsem já... Ruším? ... Jenom minutku... Jde o naší velkou holčičku... Právě se mi snažila tvrdit, že se jmenuje Monika! Ano, slyšelas dobře “Monika”... To já taky. *(Dceři)* Dost ji to překvapuje... *(Manželce)* Podle ní jsi jí to jméno dala, když se narodila, no ano ty! Víš o tom snad něco? Samozřejmě, že ti věřím... Ale ona je paličák, vždyť ji znáš... Ano, jistě, věnuj se jim, jistě. *(Zavěsí.)* Má v krámě plno lidí...

DCERA

Co říkala?

OTEC

Ptala se, jestli si dělám legraci.

DCERA

To se ptám i já tebe, tati.

OTEC

Tak ty s tím nepřestaneš?

DCERA

Co bys teda chtěl? Mám ti snad ukázat svůj pas?

OTEC

Pas? Aha, tak takhle to teda je, už to chápu. Já jsem ale tupej. No jistě, to je příjmení tvého manžela, je to pan

Monika... (*směje se*) Ty seš ale! Bereš to hopem.

DCERA

Žádnýho manžela nemám, tati.

OTEC

Ty nemáš manžela?

DCERA

Ne, mám přítele.

OTEC

Tak jak to že máš jeho příjmení? To se snad může i před svatbou? Co to tady plácáš?

DCERA

Já neplácám

OTEC

Jasně. Je to podle toho novýho zákona, jak ho udělali pro homosexuály, taková ta svatba bez svatby, že jo. To chápu. Tvůj manžel je homouš a ty se mi to stydíš říct, že je to tak? Ale to znáš moc málo svýho tatínka, pusinko, když budeš šťastná ty, budu šťastnej i já, a je mi úplně jedno s kým budeš žít... Ale to je potom dost velká klika, že jsme ti nedali jméno Monika, vid', teď by ses jmenovala Monika Moniková!

DCERA

Tati, měl by sis odpočinout!

OTEC

Odpočinout? Mám odpočívat, když mi moje vlastní dcera odmítá říct své jméno? To je mnohem horší, než kdyby sis vzala teplouše! Mimochodem, měla bys to mamince říct hodně opatrně, znáš ji, je dost puntičkářská a když je něco o dva milimetry jinak, než má, přivádí ji to k šilenství. Vzpomeň si na moje manželství s ní.

DCERA

Nenarodila jsem se, tati...

OTEC

Že ses nenarodila? Že ses nenarodila, když jsem si vzal tvou matku?

DCERA

Ne, tati.

OTEC

Víš snad, že jsme se brali kvůli tobě? Tvoje matka chtěla bezpodmínečně dítě, ale ve vši počestnosti, takže jediné řešení byla svatba!... Nemůžu uvěřit tomu, že bysme se vzali kvůli tobě a ty že bys nepřišla...

DCERA

Nepřišla, tati...

OTEC

Ani na ten večírek potom? Ani sis s námi neřukla? Nepopřálas nám... já nevím... nepopřálas nám všechno nejlepší a tak... Sakra, vždyť jsme přeci tvoji rodiče, ne!

DCERA

Ale tati, vždyť jsem ještě nebyla ani počatá... Moc dobře víš, že by se maminka za žádnou cenu nevдалa těhotná

OTEC

No jo! Tak to zas pravda je! Dost těžko si dokážu představit Jolandu, jak stojí před starostou nebo dokonce před farářem s outězkem v břiše... Asi budeš mít pravdu.

DCERA

Kdo je Jolanda?

OTEC

Tvoje matka.

DCERA

Tati, maminka se jmenuje Natálie.

OTEC

Ne, drahoušku, tvoje matka se jmenuje Jolanda. Stejně jako její sestra, její matka, její babička, její teta, stejně jako její sestřenice.

DCERA

Ale... Já jsem si myslela, že právě ona byla jediná, kdo se nejmenoval Jolanda!

OTEC

Ne, drahoušku, nepodařilo se jí toho zbavit. Stejně jako všechny ostatní ženy v celé rodině se jmenuje Jolanda... Chápu, že to pro tebe může být šok.

DCERA

To teda jo. Když se v osmnácti dozvíš, že se tvoje matka nikdy nejmenovala Natálie, myslím, že si to dovedeš představit.

Dcera začne popotahovat.

OTEC

Udělal jsem, co jsem mohl, aby ses to dozvěděla co možná nejpозději, ale věděl jsem, že jednou ti to stejně budu muset říct.

DCERA

Proč jste mi ale lhali?

OTEC

To já jsem chtěl, abychom tvé matce říkali Natálie, když ses narodila ty... Měl jsem strach, že se ti budou ve škole vysmívat, že se ti kamarádky budou smát, že se tvoje maminka jmenuje Jolanda stejně jako její matka, její sestřenice, její sestra, a že je sedmadvacátou Jolandou v rodině a že se tě budou ptát, proč u vás doma neumějí vybrat pro holky jiný jméno... a najít nějaký smysluplný vysvětlení snad ani není možný, brzo člověk začne pochybovat o duševním zdraví celé rodiny a určitě by se tě ptali, jestli nejsme z nějakýho koňskýho plemena, kde se opakují jména kobylek pořád dokola, kde je jedna Jolanda za druhou... Bylas malá holka a já tě chtěl ochránit před pochybnostmi, které se pro malé holky nehodí. Taková holčička má běhat po loukách, číst básničky, učit se španělsky, připravovat se na své svatý přijímání, myslet na krásného prince, který jednoho dne přijede a vezme si ji, i kdyby byl homosexuál... Když se člověk podívá, jak jsou ti krásní princové vyšňoření, tak se nemůže divit, že mají raději kluky a že holky čekají stejně zbytečně... Kromě tebe, drahoušku, ovšem kromě tebe, tobě se podařilo jednoho klofnout. A proč? Protože seš pevná v kramflecích, seš si sebou jistá, protože jsi nikdy nevěděla, že se tvoje matka jmenovala Jolanda...

DCERA

A abyste přede mnou zamaskovali, že i já se jmenuju Jolanda, tak jste mi říkali Monika?!

OTEC *(vyhrkne)*

Ale ty se nejmenuješ Monika! Ani Jolanda!

DCERA *(křičí)*

A jak se teda vlastně jmenuju?

OTEC

To je právě to... Dobrá otázka.

DCERA

Určitě jste mě nějak pojmenovali, dali jste mi jméno, když jsem se narodila. Přecis na mě nepískal jak na psa!

OTEC

Co si o mně myslíš? To víš, žes dostala jméno.

DCERA

A ty si nevzpomínáš?

OTEC

Je to už osmnáct let, drahoušku, osmnáct let! Ty si snad vzpomeneš, cos dělala před osmnácti roky?

DCERA

Narodila jsem se.

OTEC

Příliš zjednodušené, příliš obecné! Ptám se tě na konkrétní vzpomínky, nějaký zvuk, vůni, obraz... Nevzpomínáš si třeba na mě, jak se skláním nad kolíbkou?

DCERA

Ne.

OTEC

A co na jméno, kterým jsem ti říkal... který jsem ti šeptal do ouška...? Ani přibližně?

DCERA

Ne.

OTEC

Jediný zvuk... jedinou samohlásku, která by nás mohla navést na správnou cestu?

DCERA

Ne.

OTEC

Uvědom si, že ani ty s úplně čerstvým mozkem nacpaným novými neurony sis nezapamatovala jméno, který ti táta opakoval vždycky, když ti dával napít z flašky, a chceš mi vyčítat, mně člověku v letech, že si nemůžu vzpomenout...

DCERA

Promiň mi to...

OTEC

To nic... To je nevděk tvého věku. Každý si tím projde, když je ti šestnáct, tak je to úplně normální.

DCERA

Osmnáct.

OTEC

Osmnáct čeho?

DCERA

Osmnáct roků, tati.

OTEC

A jo, osmnáct roků, promiň. Jsi skutečně dcera své matky, precizní, umanutá...

Dcera najednou skloní hlavu.

OTEC

Drahoušku?... copak ti je? Je ti něco? Řekl jsem něco, co jsem neměl?

DCERA

Všechno je v pořádku, tati.

OTEC

Znám tě z paměti, jsi moje dcera, moje jediné dítě. Je pravda, že už sice nevím, jak se jmenuješ, ale jinak mi nic na tobě neunikne... od hlavy k patě. A najednou vidím, že se s něčím trápíš...

DCERA

Myslím, že máš pravdu s Jindrou.

OTEC

Jindra? Kdo je Jindra?

DCERA

Můj přítel?

OTEC

On se jmenuje Jindra? Tak to jo, to jméno mám moc rád, kdybys byla kluk, jmenovala by ses Jindra... "Jindro!" "Jindro!" Slyšíš? To je něco úplně jinýho než "Monika"...

DCERA

Přesně to si někdy říkám.

OTEC

Co?

DCERA

Někdy si říkám, jestli se neměl jmenovat Monika.

OTEC

Jindra?

DCERA

Jo.

OTEC

Ale to ne, prosím tebe!

DCERA

Otevřel jsi mi oči... Právě si uvědomuju, že se občas chová jako holka...

OTEC

Drahoušku, ujišťuju tě, že co mě týká, není to žádný problém.

DCERA

Ničeho jsem si nevšimla. Ničeho. Byla jsem úplně slepá. A přece... víš, co udělal?

OTEC

Jindra?

DCERA

Jo. Pozval k nám oštěpaře, co se připravuje na olympijské hry.

OTEC

To je docela dobrý nápad.

DCERA

Myslím, že to nechápeš. Nastěhoval ho k nám do bytu.

OTEC

I s jeho náčiním?... To asi ne, protože oštěpaři mají pořádný nádobičko... Lidi si často myslí, že je to jen taška s botama a oštěpem, ale to je velká chyba...

DCERA *(rozzlobeně)*

Ty se zajímáš o oštěp?

OTEC

Ani ne, řekněme, že to není můj nejoblíbenější sport... Ale vždycky se na výsledky oštěpu letmo kouknu a řeknu ti, že nechápu, jak je možný, že jsme v týhle disciplíně nikdy nezískali ani jedinou medaili... Přeci není možný, abysme na jedné straně byli nejlepší na světě ve fotbale a na druhé straně úplný sračky v oštěpu. Tady něco neklape. Myslíš si to taky?

DCERA

Kašlu na to.

OTEC

Děláš chybu, drahoušku. Myslím si, že se nemůžeme donekonečna schovávat před realitou a dělat, jako by problém neexistoval... Ted'ka, víš, říct, že jsem udělal něco, aby se to rozhejvalo, tak to nemůžu, fakt jsem nehnul ani prstem, abysme se z té díry vyhrabali, ale takovej Jindra, podle toho co říkáš, ten udělal aspoň gesto. Proto ho nemůžu kamenovat.

DCERA

Ty mu to snad ještě schvaluješ?!

OTEC

Hele, ubytoval u sebe oštěpaře, dal mu střechu nad hlavou, nabídnul mu vlídný lidský slovo a to je před závodem ohromně důležitý, aby tě někdo měl rád, aby se člověk necítil na světě sám... Myslím, že se Jindra vydal správnou cestou, abychom se z toho vybabrali.

DCERA

Kdo se má z čeho vybabrat?

OTEC

Francie, drahoušku, Francie ze své situace v oštěpu.

DCERA

A co s tím mám společného já?

OTEC

Jsi přece Francouzka nebo ne? (*Dcera sklopí oči.*) Ty s ním seš nešťastná? Hodně nešťastná?

DCERA

Jo.

OTEC

Je jasný, že žít se sportovcem nebude jednoduchý. A vůbec pokud je vrcholovej.

DCERA

Ale, tati, Jindra není sportovec. On spí se sportovcem. Ale to s tím nemá nic společného.

OTEC

Nic společného, nic společného – měla bys být trochu opatrnější. Člověk, který pochopil, že je potřeba prolomit izolaci těch atletů, kteří se tak často ocitají v kruté samotě, hlavně při těch – jak se říká – kyslíkových dávkách na horách, kde tráví všechny večery sami v malinkatém pokoji v podkroví miniaturní chatičky. Takový člověk, drahoušku, ať chceš nebo ne, je velký sportovec!... A kdyby takových jako on, kdo mají mladé sportovce opravdu rádi, bylo víc, tak by se náš oštěp už dávno postavil na nohy!... Já Jindrovi tleskám. Jsem na svého zetě hrdý.

DCERA

Bojím se, že už se nevrátí.

OTEC

Nedramatizuj to.

DCERA

Čím dál víc se odcizujeme...

Pauza.

OTEC

Řeklas mu, že se jmenuješ Monika?

DCERA

... Ty si myslíš, že je to kvůli tomu?

OTEC

Určitě to tomu nepomohlo.

DCERA

Nikdy mi to nevyčítal. To ti můžu odpřisáhnout.

OTEC

Třeba to potlačil...

DCERA

Moje jméno?

OTEC

Hanbu tvého jména... Sama víš, jak je těžké žít s někým, komu musíš celý den říkat "Moniko"... To může člověka dovést třeba i k vraždě... Tak to potlačíš... prostě se to potlačí... potlačíš to a hotovo... Člověk změní chování, aby zakryl tu vraždící touhu, a pak vyhledává jiná prostředí, aby zapomněl.

DCERA

Jako třeba oštěp?

OTEC

Není to vyloučeno.

DCERA

Takže je to kvůli “Monice”?

OTEC

Co?

DCERA

Že se z něj stal homosexuál?

OTEC

Představ si, že si třeba jednou řekl – to by se taky všechny ženy mohly jmenovat “Monika”!

DCERA

Chápu.

OTEC

Zkus se vžít do jeho kůže, nemůžeš se na něho vůbec zlobit. A navíc je ten jeho únik do homosexuality pozitivně sportovní, chci říct do homosexuality, která je užitečná pro sport, který je v úpadku, je svítáním na lepší časy pro celou francouzskou atletiku... Víš, klidně tě mohl třeba uškrtnit. Ne, věř mi, že je to docela dobrý tah. Nemáš si nač stěžovat.

DCERA

Začínám to chápat. Chudák Jindra.

OTEC

Jo, chudák Jindra. Každý den není posvácení. Ani pro nás ne.

Pauza.

DCERA

Tati?

OTEC

Ano?

DCERA

Mám pocit, že jsme si nikdy tolik nepopovídali.

OTEC

To je možné.

DCERA

Nikdy jsem se ti necítila tak blízko, jako dneska...

OTEC

O to hloupější je, že si pořád nemůžu vzpomenout, jak se jmenuješ...

DCERA

To mě mrzí.

OTEC

Ne, ne, je to taky trochu i moje chyba... Měl bych si na to vzpomenout.

DCERA

Oba bysme si na to měli vzpomenout.

OTEC

Přes to všechno jsou ale v životě ještě mnohem důležitější věci, než je jméno.

DCERA

Jsme oba zdraví, tati, ty i já, a to je dost důležitý.

OTEC

Víš, co by mi udělalo radost? Kdybychom zašli dneska večer všichni do restaurace – ty, Jindra, oštěpař, Jolanda a já.

DCERA

To je geniální, tati!

OTEC

Všichni společně, pohromadě, opravdická rodinná večeře. Tak pojď, půjdem se podívat po tvém manželovi a tom jeho příteli a vyzvedneme maminku v krámě.

DCERA

Miluje překvapení a z tohohle se radostí zblázní.

OTEC

Musíme si pospíšet, ve středu končí o něco dřív.

DCERA

Dneska je úterý, tati.

OTEC

Tak to je ještě lepší... Určitě je dneska úterý?

DCERA

Určitě. Dneska máme na fakultě tělák.

OTEC

Ty jsi na fakultě? Na jaké škole?

DCERA

Tady na místní, v naší čtvrti.

OTEC

Místní? My máme společnou čtvrt'?

DCERA

Tati, bydlíme ve stejném domě.

OTEC

Domě?

DCERA

Ano, tati.

Otec chvíli přemýšlí.

OTEC

Opravdu jsme si toho dneska hodně řekli. Skoro bych řek, že všechno, co jsme měli na srdci.

DCERA

Taťuldo...

Obejme ho.

OTEC

Doufám, že si vzpomenu, kde jsem zaparkoval...

Otec si bere kabát a vede svou dceru ke dveřím. najednou se zastaví a otočí se k ní.

OTEC

Helena? Nebyla to Helena?

DCERA

Ne.

OTEC

Helena Trójská?

DCERA

Ne.

OTEC

Kateřina Medičejská? Antigona? Cosette? To všechno jsou jména mého mládí, jména z doby, když mi bylo tolik, kolik je tobě, ze školy, když jsem byl mladý... Markýza de Sevigné? *(nadějně)* Markýza de Sevigné, je to ono?

DCERA

Ne, tati.

OTEC

Škoda.

DCERA

Jo, škoda.

OTEC

Mám tě rád, dceruško. Ty víš, že tě mám rád. Kdyby ne, tak bych tě už dávno opustil.

DCERA

Já tě má taky ráda.

OTEC

Madame Anska!... Madame Anska, Balzacova láska... A teď jsem na to, myslím, kápnul... Ne, ne, pořádně si to promysli, než mi odpovíš...

DCERA

Přemýšlím, tati...

OTEC

Řekneš mi to u zákusku. Bude to můj dárek k narozeninám. Miluju Balzaca.

Rychle odejde.

DCERA

Tati? Nemáš narozeniny šestadvacátého?

Připojí se k němu.

KONEC

Paříž, květen - červen 2000.

U.S.A.

Pán ONE a Pán TWO, dva golfisté táhnoucí za sebou své pytle s holemi kráčeji po greenu.

Pán ONE

Zdá se mi, jako by to bylo snad sto let, co jsme spolu takhle šli naposledy, ne Bobe?

Pán TWO

Byl bych rád, kdybys mně neříkal Bobe.

Pán ONE

Rád ti říkám Bobe.

Pán TWO

To je možné, ale já tě prosím, aby sis to odpustil.

Pán ONE

Tobě vadí, když ti říkám Bobe?

Pán TWO

Dost.

Pán ONE

Můžeš mi říct proč?

Pán TWO

Protože se nejmenuju Bob.

Pán ONE

Děkuju, ale to já přece vím! Dovol, abych ti připomněl, že jsme už dvacet let přátelé a společníci. Já se tě prostě jenom ptám, proč ti vadí, když ti říkám tou zdrobnělinou.

Pán TWO

Proto.

Pán ONE

I když mi to dělá radost?

Pán TWO

Tobě dělá radost, když mi říkáš Bobe?

Pán ONE

Velkou.

Pán TWO

A proč ti dělá radost, když mi říkáš Bobe?

Pán ONE

Tak, prostě radost... Ty snad víš, proč ti dělá radost, když tancuješ, když si dáš dobrou steak, když jezdíš na lodi...?

Pán TWO

Když jezdím na lodi, tak to vím. Mám radost, protože mám dovolenou.

Pán ONE

A u mě je to úplně stejný s Bobem.

Pán TWO

Když mi říkáš Bobe, tak máš dovolenou?

Pán ONE

Tak nějak jo... V tom krátkým slově je něco hodně uvolňujícího... jako bych seděl někde na pláži, chápeš?

Pán TWO

Ani moc ne.

Pán ONE

Jak bych ti to teda... Skládám slova jedno za druhý, tak jako se rovnají dny v týdnu, a když přijde "Bob", tak je to jako "víkend", odpočinek, pohoda...

Pauza.

Pán TWO

Nemáš nějakýho kámoše, co se jmenuje Bob?

Pán ONE

Ale jo, jasně že jo, dokonce několik, ale doufám, že chápeš, že mi nedělá žádnou radost říkat někomu Bobe, když už se Bob jmenuje.

Pán TWO

A co tvoje žena?

Pán ONE

Co jako moje žena?

Pán TWO

Proč jí neříkáš Bobe?

Pán ONE

Jennifer?

Pán TWO

Jo. Když si někoho vezmeš, tak to je přece v dobrým i zlým, tak to je přece v manželský smlouvě... Pokud vašemu muži dělá radost, když vám bude říkat "Bobe", nechte ho, aby vám tak říkal.

Pán ONE

Já jí už říkám Žiži.

Pán TWO

Žiži?

Pán ONE

Nebo Žižetko.

Pán TWO

No právě, Bob by pro ni byl třeba příjemnější.

Pán ONE

Jo, ale když já...

Pán TWO

Co ty?

Pán ONE

Jedinej, komu mám chuť říkat Bobe, jsi ty!

Pán TWO

Fajn, to by stačilo. Ne, jasný?

Pán ONE

Myslím, že máš na “Boba” špatnej názor.

Pán TWO

Prosím tě, nenut mě.

Pán ONE

Hele, nebudeme kvůli tomu na sebe hnusný...

Pán TWO

Nech toho, jasný?!

Pán ONE

Co se děje?... Nikdy jsem tě takovýho nezažil... Děje se něco?

Pán TWO

Nic. Všechno v pořádku. Díky.

Pán ONE

Odmítnout svému nejlepšímu příteli, aby ti říkal Bobe, to mi k tobě nepasuje... Děláš mi starosti.

Pán TWO neodpovídá, nehne ani brvou. Oba muži chvíli v tichosti krácejí, pak se Pán TWO najednou zastaví.

Pootočí se k Pánovi ONE.

Pán TWO

Dokážeš udržet tajemství, Dane?

Pán ONE

Jestli chceš...

Pán TWO má rty pevně stisknuté k sobě, zhluboka se nadechne nosem a pak se do toho pustí:

Pán TWO

Tak jo. Měl jsem jednoho prapraprastrýčka, který... Bože, panebože, mně je blbě!

Pán ONE

Jestli to je moc velkej problém...

Pán TWO

Ne, musím to zvládnout, musím to dostat ven... jednou to muselo přijít... (*zhluboka se nadechne, a pak se do toho pustí znovu*) Měl jsem jednoho prapraprastrýčka, který se jmenoval Bob a znásilnil prezidenta Spojených států...

Pán ONE (*v šoku*)

... Kurva!...

Pán TWO

Připoutal ho ke skřini a uprostřed oválný pracovny mu pomohl spoustu přísně tajných úředních dokumentů...

Pán ONE

...To ne?!...

Pán TWO

V době války o nástupnictví...

Pán ONE

Chudáčku! ... To mi je líto...

Pán TWO

Byl to generál a chtěl prezidenta donutit, aby přijal jeho plán – dvě severské divize se měly otočit a zaútočit na Jižany od jihu. Prezident byl okamžitě proti, dokud bude vládnout této zemi, budou Seveřani útočit ze Severu, byla to pro něj otázka cti... Strýček Bob se naštvál... vrhnul se na Lincolna...

Pán ONE

Tak to byl Lincoln!

Pán TWO

Jo... Dovedeš si to asi představit!

Pán ONE

Řekl bych, že ten chlapík asi neuspěl.

Pán TWO

Díky jedné sestřenici, která se dobře znala s prezidentovým lékařem, se celou aféru podařilo ututlat.

Pán ONE

Páni...

Pán TWO

Vydávali to za nehodu na lovu. Strýček Bob byl uklizen k nějakým lovcům na Aljašku. Ale pro rodinu, která měla velice blízko ke konstitucionistům, to byla nepřekonatelná potupa. Strýček Andrew prohlásil, že jméno MacPhersonů je navždy pošpiněno a že bychom měli co nejrychleji změnit příjmení. Navrhoval, abychom se teď jmenovali Zajícovi, protože zajíc je prý zvíře, které vždy vzbuzuje v lidech pozitivní emoce a že právě sympatie naše rodina teď potřebuje. Ale strýček Edgar proti tomu protestoval a upřesnil, že proti zajícům nic nemá, ale že by to nebylo zrovna fěr vůči našim dvěma předkům Johnu a Alanovi MacPhersonovým, kteří hrdinsky padli v bitvě u Yorktownu za nezávislost země a že sláva, kterou tak dali po boku Washingtonově jménu MacPherson, byla mnohem větší než ostuda, která se nabalila na strýčka Boba po boku Lincolnově. Rodina se k tomuhle názoru přiklonila. Nechali si MacPhersony, ale rozhodli se na věky zapudit Boba. A přísahali na Bibli, že žádný potomek nedostane jméno, které by bylo synonymem této pohany. Tak... a teď víš všechno.

Pán ONE *(vážně)*

Chápu.

Pán TWO

Jinak, to mi můžeš věřit, proti "Bobovi" nic nemám.

Pán ONE

Není už náhodou čas udělat za tím tlustou čáru? Nebudeš to přeci za sebou tahat celý život! Je pitomý cítit kvůli tomu vinu... A vůbec, tys Lincolna neznásilnil.

Pán TWO

Já vím.

Pán ONE

Roztrhni ten rodinný řetěz, osvobod' se, teď nebo nikdy, no tak, udělej to a dovol mi, abych ti říkal Bobe!...

Pán TWO

Ne, prosím tě, nedělej to!

Pán ONE

Ale vždyť už je to dávno za tebou, je to strašlivě stará historka!

Pán TWO

Ne zas tak moc.

Pán ONE

Jakto?

Pán TWO se poškrábe na krku, zrudne v obličeji.

Pán TWO

Když v televizi vidím prezidenta Spojených států, tak... tak jsem vzrušený...

Pán ONE

Máš chuť to do něj vrazit?

Pán TWO

Tak trochu... Viš... Tak nějak jo... Prostě to na mě přijde. Mám chuť mu rozmlátit celou pracovnu... uškrtit jeho sekretářku... vysrat se mu do jeho počítače... To jsou prostě geny. Mám v sobě geny strýčka Boba... ty zkurvený geny... A když mi ještě k tomu někdo začne říkat Bobe, tak to pnutí jenom zesílí. Nejradši bych se okamžitě vrhnul na Bíleý dům... Je mi to líto, Dane, doopravdy mi to je líto... Mám tě dost rád a odmítnout udělat ti radost mě stojí hodně odříkání... ale když tady jde o bezpečnost Spojených států amerických.

Pán ONE

Rozumím.

Pán TWO

Nejsem si jistý, že by z toho prezident vyvázl se zdravou kůží...

Pán ONE

Byls u psychologa?

Pán TWO

U několika. Řekli mi, že mít chuť zabít prezidenta Spojených států poté, co ho vidíš v televizi, je naprosto normální, snad dokonce i zdraví prospěšné...

Pán ONE

Ale ty ho nechceš zabít, ty se na něj chceš vrhnout.

Pán TWO

Říkají, že jsem prostě jenom moc jemný a že jediná věc, kterou si zaslouží je, aby ho odkrágrovali...

Pán ONE

Ty psychologové jsou dost krutý.

Pán TWO

Platí vysoké daně.

Pán ONE

A co ta tvoje alergie na zdrobnělinu “Bob”?

Pán TWO

Na to kašlou. Jediná věc, co je zajímavá, je, že bych se chtěl vrhnout na prezidenta. Člověk je musí chápat. Jejich honorář je z více než 70% daný a to je znervózňuje a nakonec se to dost podepíše i na diagnóze. Mám pocit, že se mě snaží povzbudit, abych mu přistříhnul křídýlka... Proto jsem toho nechal.

Pán ONE

Snažíš se s tím vyrovnat sám?

Pán TWO

Nedívám se na televizi a snažím se vyhnout tomu, aby mně někdo říkal Bobe. Na první pohled se to může zdát šílené, ale člověk si na to zvykne. Myslím, že žiju stejně jako kdokoli jiný.

Pán ONE

Samozřejmě že ano. Ani já, tvůj nejlepší přítel, jsem si ničeho nevšimnul.

Pán TWO

Nezlobíš se na mě?

Pán ONE

Ne.

Pán TWO

Jestli by to šlo, tak bys mi mohl říkat Tede...

Pán ONE

Tede? Ne, díky. Ne, Ted mi nic neříká.

Pán TWO

A co třeba Tom?... Bill?... V Billovi je aspoň jedno “b” z Boba...

Pán ONE

Ne, to není to stejný.

Pán TWO

Frankie? Jacku? Kide? Same?

Pán ONE

Nech to být... Mně dělá radost “Bobe”, prostě říkat ti Bobe, jen tak, jako by se nic nedělo... Ale už jsem velkej kluk, nevydám přeci v nebezpečí života šéfa výkonné moci největší světové demokracie jenom proto, že mám chuť říkat ti “Bobe”...

Pán TWO

Jsem hrdý na to, že jsi můj přítel, Dane.

Pán ONE

Díky.

Oba muži znovu vyrazí na cestu.

Pán TWO

Jak je?

Pán ONE

Fajn.

Pán TWO

Na co myslíš?

Pán ONE

Na Kennedyho... Nemáš náhodou rodinu v Dallasu?

Pán TWO

Mám tam starýho strejdu Henryho... (*zdešeně*) Panebože! Ty si myslíš, že...

Pán ONE

Muselo by se to ověřit...

Odkráčejí.

KONEC

Paříž, září 2000.

NEDĚLE

Pološero, ohromné kuličkové pero prorazí strop a zapíchne se do podlahy. Hluk, déšť sutin, vše se chvěje, pak je ticho.

Nesměle se otevřou dveře. Objeví se obličej dívky. Sotva se probudila. Rozsvítí. Beze slova si prohlíží podivný objekt zabodnutý do parket uprostřed obývacího pokoje, pak zavolá:

DCERA

Tati!... Tati!

OTEC *(za scénou)*

Jsem v koupelně.

DCERA

V obýváku je pero.

OTEC *(za scénou)*

Cože?

DCERA

V obýváku je kuličkový pero... stojí.

OTEC *(za scénou)*

Tys někam dala nůžky, miláčku?

DCERA *(přibližuje se)*

Měří tři metry.

OTEC *(za scénou)*

Dával jsem je na vanu.

DCERA

Prorazilo strop... je to velikánský pero, tati.

Otec v županu vejde do pokoje.

OTEC

Co to povídáš? *(zarazí se před tou věcí)* Panebože! Co to...?

DCERA

Velký kuličkový pero.

OTEC

Chceš snad říct obrovský... *(obejde ho dokola, je ohromen)* Musí vážit tak pět set, šest set kilo.

DCERA

Je umělý?

OTEC *(dotkne se ho)*

Jo, jo, je skutečný. *(volá)* Liliane!

MATKA *(za scénou)*

Jsem v kuchyni.

OTEC

Právě nám do obýváku vletělo půltunový kuličkový pero.

Matka v domácí oblečení vejde do pokoje.

MATKA

Nerozuměla jsem vám... *(když tu věc objeví, vykřikne)* Co to je?

DCERA

Tatka ti to přece říkal, půltunový kuličkový pero.

MATKA *(v šoku)*

Pero... chceš snad... Frederiku, seš si jistý, že je to kuličkové pero?

OTEC

No a co si myslíš, že by to mělo být?

MATKA

Já nevím... Já... Takhle v neděli v devět hodin ráno... to není zrovna...

OTEC

Liliane, nejsi přece slepá, sama vidíš tu umělou svorku, náplň, kterou protéká inkoust a dole železný hrot s kuličkou!

Matka se dívá na otce.

DCERA

Jo!

MATKA

To ty?

OTEC

Co já?

MATKA

To tys objednal půltunový kuličkový pero?

OTEC

A proč bych asi objednával půltunový kuličkový pero?

MATKA

Minulý týden jsi přeci objednal tu palmu.

DCERA

To bylo na zahradu, mami.

MATKA

To je možný, ale ta palma vážila půl tuny... Jsi si jistý, žes to nebyl ty?

OTEC

A kde bych to asi objednal? Já nevím, kde se takové věci vyrábějí.

DCERA

Tatka neví, kde se tyhle věci vyrábějí!

MATKA

Sáro!

OTEC

Ty to snad víš?

MATKA

Ne.

DCERA

Nevíš.

MATKA

Tys surfoval?

OTEC

Surfoval?

MATKA

Po internetu, stejně jako v lednu, nepamatuješ si na ty vyhřívané kulečnickové stoly? Byly tři, přivezly nám je tři nákladáky a rozryly celej trávník.

OTEC

To s tím nemá nic společnýho.

MATKA

Ted' zas rozbili strop. Ale kdo to na tom internetu řídí?

OTEC

Ty stoly to byl omyl, informační šum. Hnedka přece pochopili, že si spletli adresu, že to nepatřilo nám...

DCERA

A myslíš, že tohle je pro nás?

OTEC

Já nevím... Ale já jsem nesurfoval.

MATKA

A můžeš mi teda říct, odkud je? Nemá nikde žádnou visačku...

DCERA

Třeba je to dárek.

MATKA

Od koho?

DCERA

Z nebe.

MATKA

Prosím tě, Sáro, neplácej hlouposti!

DCERA

Sakra, co takhle používat mozek.

MATKA

Dobrá, Frederiku, co budeme dělat?... Zavoláme hasiče?

OTEC

Hasiče? Ty chceš vyrušovat hasiče v neděli v devět hodin ráno kvůli nějakému kuličkovému peru?

DCERA

Když je na silnicích tolik mrtvejh...

Pauza.

MATKA

Takže nebudem dělat nic?! Frederiku, mluvím s tebou! Nebudeme dělat nic...

OTEC

Nebudeme dělat nic, nic dělat nebudeme, vyděláme na tom.

MATKA

Jasně, budeme prodávat inkoust?

OTEC

Nevyděláme na kuličkovém peru, Liliane, vyděláme na tý události! Nestává se každý den, aby psací potřeba takové velikosti propíchla skrz naskrz něčí dům.

DCERA

Uznej, mami, že se to stává zřídka... A vůbec v takovém Creuse.

MATKA

Sáro, naše rodina je tady v Creuse už celých pět generací. Je to úžasný kraj, který nabízí mnoho radostí, rodí se tu krásné děti, je tu plno historie, geografických zajímavostí, úžasná zvířata a pestrobarevné květiny... Takže tě prosím, abys na něj byla hrdá a ne abys ho pomlouvala, když už to má tak těžké se samotným názvem "Creuse" – jako krize, každý si myslí, že je to region v úpadku, že je na dně, ale opak je pravdou, je velice konkávní, vysoko ční nad jinými...

OTEC

Proto si možná vybralo právě Creuse.

MATKA

Kdo?

OTEC (*ukazuje na pero*)

Ono.

MATKA (*rozčileně*)

Ono, ty tomu říkáš "ono"?

OTEC

A jak mu mám asi říkat? Žádný jméno nemá...

MATKA

Jméno! Ty bys snad chtěl, aby mělo jméno?

OTEC

To jsem neřekl...

DCERA

Obrovský kuličkový pero se jménem, to by bylo super...

MATKA

A dost!

DCERA

Sakra, co takhle používat mozek.

MATKA

Frederiku, co se to tady děje?... Zdá se mi, že ti dělá radost, že ta věc zamířila zrovna k nám.

OTEC

Aspoň jednou je to někdo jinej než tvoje sestra s dětma, je to docela milý překvapení, ne?

MATKA

Milý překvapení?... Jsi na lačno, proto ti to tak připadá... ještěs neměl kafe...

DCERA

A je fakt skvělý, že je to v neděli, neděle je jinak pořádně na hovno.

MATKA

Sáro! Kdybys byla věřící, tak bys tohle nikdy neřekla. Pro věřící, to ti můžu garantovat, je neděle dnem radosti, světla, je to den, kdy Kristus vstal z mrtvých.

OTEC

To je pravda, to se taky stalo v neděli.

MATKA *(dotčená)*

Jak “taky”?!

OTEC

Ve stejný den... není to zvláštní?

MATKA *(otrávená)*

Frederiku, doufám, že nehodláš srovnávat zmrtevýchvstání našeho Pána z hrobu s tím, když k nám přiletěla nějaká plastová věc?!

OTEC

Oboje je stejná záhada, Liliane, dvě nedělní záhady.

DCERA

Tatínek má pravdu, mami.

MATKA

Ne, tatínek nemá pravdu, protože tatínek zapomíná, že Kristovo zmrtevýchvstání není záhada, ale zázrak! Lituju, ale to s tímhle nemá nic společného. Ježíš se po smrti zase zjevil, přišel pohovořit se svými přáteli apoštoly, a pak vystoupil na nebesa. V tom není nic záhadného. Všichni to viděli.

DCERA

Kuličkový pero je taky vidět.

MATKA

Sáro, prosím tě!

OTEC

Uznej, že je vidět naprosto dokonale.

DCERA

Sakra, a co když je to moderní zázrak, zázrak pro mladý!

MATKA

Ne, Sáro, tohle ti zakazuju!

DCERA

Zázrak u nás doma, mamí, to bylo fakt d'ábelský!

MATKA

A konec! Teď už toho doopravdy necháš!

OTEC

Máme jednadvacátý století, Liliane, měla bys uznat, že i v zázracích je nutný pokrok.

MATKA

Nesnaž se mě přesvědčit, že je to zázrak! Dovol, abych ti připomněla, že v naší rodině jsme křesťané už třicet šest generací, sice ne nijak bigotní, ale opravdoví křesťané z Creuse, kteří zastavili u Poitiers Araby, a proto jsem ti taky vyryla tu palmu ze zahrady, vyvolávala ve mně špatný vzpomínky.

OTEC

A kdo tvrdí, že to je křesťanský zázrak?

MATKA (*s nevidaným zájmem*)

Co tím jako chceš říct?

DCERA

Existují taky jiný super náboženství, mamí!

MATKA (*čím dál tím zaujatější*)

Frederiku! Koho máš na mysli? Alláha? Myslíš, že to byl Alláh, kdo...

OTEC

Nic není jistý...

Matku popadne panika, hrne se ke dveřím.

OTEC

Kam jdeš?

MATKA

Zavolat policii!

DCERA

Sakra, co takhle používat mozek.

Otec se na matku vrhne, nedovolí jí odejít, pokouší se ji přivést k rozumu.

OTEC

A co policie změní? Budou to pero měřit, fotit, sbírat otisky, budou se nás ptát na sousedský vztahy a co z toho?

Nic se nezjistí.

MATKA

Frederiku, nepomlouvej policisty z Creuse.

OTEC

Liliane, jsou věci, který žádný policajt na světě nemůže pochopit.

DCERA

No to teda!

MATKA

Alláha by mohli, jsou zvyklí...

Otec vezme ženu za ruce a podívá se jí do očí.

OTEC

A co kdyby to bylo něco jiného...

MATKA (zmatená)

Něco jiného?

OTEC

Liliane... Představ si, co když jsme vyvolení!

MATKA

Vyvolení?

OTEC

Nebo předurčení, jestli chceš.

MATKA

Vyvolení... Ale kým? Supermarketem... za tu naši věrnostní kartu z papírnictví? Myslíš, že to bude ono?

OTEC

Ne tak docela.

MATKA (ztrápeně)

No tak, ale Frederiku...ale kým vyvolení?

OTEC

Řekněme že vyšší mocí.

DCERA

Vyšší moc... to by bylo geniální.

MATKA

Frederiku, ty mě děsíš.

DCERA

Já tě žeru.

OTEC

Možná jsme si to po tom všem zasloužili.

DCERA

Jo!

MATKA

Ale... Ale co jsme teda udělali?

OTEC

Já jsem rozhodně dost pracoval, uživil jsem rodinu, vychoval jsem dceru, každý léto jsem s vámi byl v Concarneau, dlouhý roky jsem platil hospodyně, půjčoval jsem tvému bráchovi auto a on mi s ním zaparkoval do propasti, každý úterý s tebou večeřím u tvé matky a od té doby, co měla tu mozkovou příhodu, tak i v pátek, a jestli si dobře pamatuju, tak jsem si od šestaosmdesátýho ani jednou nevsadil.

MATKA

No a...?

OTEC

No a dneska mi možná někdo přišel říct: “Už to stačilo, Frederiku Botrone, stačilo, svůj úkol jsi splnil a měl bys vyrazit jinam...”

MATKA

Vyrazit...?

OTEC

Tvůj list je znovu čistý, piš znovu, nečekej, jdi... odejdi z Creuse...

MATKA (*zničená*)

Frederiku, to není možné.

OTEC

A copak není možné, Liliane? Copak nás dneska ráno, když jsme se probudili napadlo, že by bylo vůbec možný, aby z nebe spadlo kuličkový pero a probouralo se do našeho domu?

MATKA (*se slzami v očích*)

Ne, to máš pravdu...

OTEC

Ode dneška je možné všechno!

DCERA

Zkurvená láska.

OTEC

Tak jo, jdu si zabalit.

DCERA

Šílený... to je úžasně šílený.

MATKA (*křičí*)

Frederiku!

OTEC

Musím.

MATKA

Řekni mi pravdu... Slyšels ho?

OTEC

Koho?

MATKA (*ukazuje na pero*)

Tohle. Řeklo ti něco?

OTEC

Je to kuličkový pero, Liliane, pero nemá pusu.

MATKA

Tak jak teda víš, že bys měl odejít?

OTEC

Liliane, musíš už jednou provždy pochopit, že nejsem jenom hrouda masa zabalená v županu, já mám svou vlastní duši, vlastní instinkt a velmi vyvinutou ranní duchaplnost, víš, vždycky jsem se snažil skrývat to před obyvateli Creuse, abych nebyl tak odlišný, když jsou oni tolik... řekněme... přízemní...

DCERA

Jo!

MATKA *(u konce)*

Sáro, proboha tě prosím.

DCERA

Co je?! Koukej, jak se hejbá, jak je sexy!... Jak nějaká rocková superstar. Žeru, když je táta povolanej Bohem...

OTEC

Hele, víš, to slovo “vyvolený”... Od chvíle, co přiletělo, tak pomalu začínám chápat, rozšifrovávat, jak mi chce říct: “Odejdi, Frederiku Botrone, odejdi...”

Dcera vezme foťák a vyblejskne otce. Blesk zašumí.

MATKA

Víš, že má tatínek dneska narozeniny... Je mu 102.

OTEC

Já vím.

MATKA

Všichni tam budou, Corinne, Françoise, Jojo, Jean-Loup, Henry...

DCERA

Přijede i Mouloud?

MATKA

Ne, Mouloud nepřijede... Taky Ivana a Sofie, která nedávno porodila, a taky bratrance z jihu Creuse...

OTEC

Rád bych tam byl s vámi, už jen proto, že jsem byl zatím na všech rodinných narozeninách, na všech!... Ale teď, určitě chápeš...

MATKA

A co jim mám říct?

OTEC

Pravdu. Že jsem byl dnes ráno vyvolen.

DCERA

Kurva! To je odrovná.

OTEC

Dobře, Liliane. *(ukazuje na pero)* Bojím se, aby se nerozzlobilo... To víš, dvakrát ti nikdo znamení dávat nebude.

DCERA

Go, tati, go!

Otec rychle kráčí ke dveřím.

MATKA

Ty si ho nevezmeš?

OTEC

Koho?

MATKA

To.

OTEC

Ne... Ne, já už jedno mám. *(vytáhne z kapsy kuličkové pero)* Vidíš, úplně stejný. Jako by to bylo někde daný.

Tak, jo, mějte se!

Odchází. Dcera jde k peru.

DCERA

Sakra, mami, ono píše.

MATKA

Cože?

DCERA

To kuličkový pero píše po zemi...

MATKA

Ne!

DCERA

Přisahám!

MATKA

Co píše?

DCERA *(čte)*

Zasad' tu palmu.

MATKA

Já to věděla... *(začne usedavě plakat, vzlyká)* Měla jsem zavolat policii, měla jsem zavolat policii...

DCERA

Kurva, to je ale d'ábelská neděle.

Ozve se moderní taneční arabská hudba. Dcera tančí, matka pláče, světlo se ztlumuje až do úplné tmy.

KONEC

Paříž, květen 2001.

PRŮDUŠKY

Klaudie a Honza kráčí po ulici. Jdou rychle, rychle také mluví. Honza má na hlavě paruku ve stylu Ludvíka XV. Je uštván, vysílen.

HONZA

Chceš, aby se to zas vrátilo? Chceš, aby mě to znova chytlo? To víš, Klaudie, to je raz dva a já po tom fakt toužím.

KLAUDIE

To jsem neřekla.

HONZA

Aha, tak cos teda řekla? Jen to zopakuj! Myslíš, že jsem hluchej?

KLAUDIE

Řekla jsem, že by ses bez ní třeba obešel. Jenom jak půjdeme kupovat tu sušičku, jen jednou že bys se mnou zašel do obchodu, do obchodáku, jenom jednou...

HONZA

Popravdě mi řekni – já ti vadím, žejo, je to tak, obtěžuju tě, stydíš se, stydíš se za mě, co? No tak odpověz, Klaudie!

KLAUDIE

Tři roky v oddělení potravin, tři roky jsem dělala v přízemí, teda v prvním nadzemním, aby to bylo přesný.

HONZA

Já vím. To vím.

KLAUDIE

A teď se tam poprvé od té doby vracím jako zákaznice. A ještě k tomu s manželem. Já, která jsem byla jediná svobodná prodavačka v celém prvním nadzemním. Zkus se vžít do mé kůže, no tak, Honzo, jen to zkus.

HONZA

Kdybys měl hůl, berle nebo invalidní vozík, tak bys to po mně taky chtěla?

KLAUDIE

Nechceš snad srovnávat invalidní vozík s parukou ve stylu Ludvíka XV.!

HONZA

Chápu. Radši bys svým bývalým kolegyním z práce ukázala manžela s ochrnutějma nohama, kterýho bys před sebou tlačila na eskalátoru, než aby ses ukázala s mužem, co nosí lehce napudrovaný umělý vlasy! To se mi snad jenom zdá, Klaudie, to se mi snad zdá!

KLAUDIE

To je tak těžký udělat mi radost? Maličkou čtvrt hodinovou radost?

HONZA

A co když to nezvládnu?

KLAUDIE

Patnáct minut, Honzo, to vydržíš, dyl to trvat nebude, to ti slibuju. Jenom pozdravíme pana vedoucího Merciera. “No já je, Klaudie! Klaudie přišla! A má chlapa, ta naše Klaudie, kdo by si to pomyslel. Klaudie...”

HONZA

Cože?

KLAUDIE

To řekne, až tě uvidí, pan vedoucí Mercier je úžasně bezprostřední člověk. Hnedka si u něj objednáme tu sušičku. “No já je, Klaudie! Klaudie si pořizuje sušičku, kdo by si to pomyslel, ta naše Klaudie...” Dá mi pus, zaplatíme a ani nebudeme muset stát frontu, protože se znám s Martinou, co je u kasy: “To mám radost, Klaudie. (*potichu*) Teda ten je krásnej!” A nic víc, nic víc už Martinka říkat nebude, se vším je hned hotová. Řekne „krásnej“ a tím to pro ni končí. A pak budeme moct jít... Patnáct minut, na patnáct minut si ji sundáš, a pak si ji zase nasadíš... Prosím tě...

HONZA

A co když to najednou přijde, z ničeho nic, když musím, tak musím, nemůžu to vydržet, protože když ji nemám...

KLAUDIE

Prosím tě... Moc ráda bych na tebe v Conforamě byla pyšná... Je to tak trochu moje rodina... Honzo...

Honza se zastaví. Přemýšlí.

HONZA

A jinde?

KLAUDIE

Jinde?

HONZA

Nemohli bysme tu sušičku koupit někde jinde než u tvý rodiny...?

KLAUDIE

Hodně jsem jich tam prodala a teď, když si ji můžu dovolit...

HONZA

Jako odvěta?

KLAUDIE

Jasně. A s manželem to bude dokonalá pomsta.

HONZA

A když nosím paruku ve stylu Ludvíka XV., tak to nebude dokonalá pomsta?

KLAUDIE

Ne. Budou se smát, řeknou, že jsem si vzala šlechtice.

HONZA

Takovej šlechtic je jako něco špatnýho?

KLAUDIE

Šlechtic s parukou jo. To dneska nefrčí. Je to jako ze starýho režimu.

HONZA

V Conforamě jsou komunisti, jo?

KLAUDIE

Nechci, aby ses mě na cokoli ptal, já jen chci, abys mi udělal radost, radost v obchodáku. Je to pro mě něco jako svatební cesta, taková svatební cesta...

HONZA

Klaudie, víš, že jsem vyzkoušel už všechno, abych konečně přestal kouřit, ale nic nezabíralo. Až na paruku ve stylu Ludvíka XV., tak co mám dělat? Co s tím mám asi dělat!?!

KLAUDIE

Pro lásku se dá udělat všechno, patnáct minut se bez tabáku vydržet dá, láska tě pevně sváže.

HONZA

Pro mě je cigareta víc než láska, Klaudie, tři roky tě nepřekonatelně miluju a vidělas, jak vypadají moje plíce. Samej dehet, jednou si zapálím a je to v háji.

Klaudie začne brečet.

HONZA

Nebreč, pus, vždyť se jim pomstíš, půjdem spolu do toho prvního nadzemního a já to tý tvý rodině vysvětlím. A věř mi, že na tebe budou pyšný, Klaudie, budou pyšný na to, že jsi žena, která je radši, když její manžel nosí paruku ve stylu Ludvíka XV., než aby měl rakovinu plic. Budou na tebe pyšný! Jo, moc pyšný na tebe budou.

KLAUDIE

Ale háček je v tom, že ta tvoje paruka není ve stylu Ludvíka XV.

HONZA

Je snad ve stylu Ludvíka XVI.?

KLAUDIE

Ne.

HONZA

Ludvíka XVII.?

KLAUDIE

Je směšná.

HONZA

Směšná?

KLAUDIE

Jo, směšná... To říkají lidé od nás z ulice... Když jdeš okolo, tak to říkají...

HONZA

U nás v ulici bydlej komunisti?

KLAUDIE

Všechno jsem jim to vysvětlila, ale pokřikovali na mě, že chlap, kterej přestane kouřit, není chlap a že pravej chlap kouří jako Churchill.

HONZA

Ten chlapík byl fakt dobrej, to jo... Jedinej proti tisícům německejch letadel, to musel bejt parádní chlapák...

KLAUDIE

A já právě chci s sebou přivést do Conforamy někoho, jako byl Churchill... Copak je to tak těžký pochopit?

HONZA

Ne, jasně že ne...

KLAUDIE

Byla by to dokonalá pomsta, kdybych se vrátila, abych si koupila sušičku, a se mnou přišel můj manžel Churchill.

HONZA

To je naprosto jasný, Klaudie...

KLAUDIE

A ne nějaký pošuk.

HONZA

To jo.

KLAUDIE

Honzo?

HONZA

Jo.

KLAUDIE

Víš, já nechci, abys umřel...

HONZA

To je fakt, protože kdybys chtěla, abych umřel, tak nevím, proč bysme spolu šli kupovat sušičku.

KLAUDIE

Jestli si tu paruku necháš, tak aspoň... tak aspoň třeba mluv anglicky.

HONZA

O.K.

KLAUDIE

To nestačí, jenom nějaký O.K.

HONZA

As you like.

KLAUDIE

Jo! Dík... Fakt dík.

HONZA

You are very welcome...

KLAUDIE

Tak to jo, tohle bude pomsta!

Odchází zavěšení do sebe.

HONZA

Happiness is letting your laundry dry at the window.

KLAUDIE

Co říkáš?

HONZA

Jen mě napadla taková jedna stará Winstonova věta: “Jestli chcete být šťastní, sušte prádlo na okně.”

KONEC

Paříž, březen 2001.

VZPOMÍNKA

Muzeum. Odpoledne, venku jasná obloha.

Anna, Lucie, Karel a Lukáš pomalu přecházejí od jednoho obrazu k druhému.

ANNA

Já mám ráda celou tu epochu od da Vinciho až k Warholovi.

LUCIE

Mně se líbí, že impresionisty nikdo nechápal.

ANNA

To mně taky.

LUKÁŠ

Musíš si uvědomit, že před Poussinem byli malí i vlastní křesťané.

ANNA

Aha, jak to myslíš?

LUKÁŠ

Tak jako kdyby se z holé stal najednou chirurg, chápeš?

ANNA

Tý jo!

LUCIE

Vždyť, že když se díváš na Goya v obraz a přivěš si ho, tak to vypadá jako Renoir?

LUKÁŠ

Jo, to jsem už slyšel.

Přichází Richard.

RICHARD

Já bych byl pro, aby se to tím Egypťanům všechno vrátilo.

ANNA

I Venuše Mílská?

RICHARD

Všchno říkám!

LUCIE

Já si zase spíš myslím, že by se dít mělo na nahý tělo a pohledy dívat radši muzeu než v televizi.

ANNA

Hlavně na klasický akty...

Přichází Karel

KAREL

Já už nevím jestli je to Rembrandt, jestli je to van Gogh, nebo jestli mě bolí nohy, ale bolí mě úplně všechno.

ANNA

Ale stejně bych nechtěla žádným způsobem mít svůj portrét vedle Picassa.

KAREL

Tady je cítit vliv Indie mnohem víc než v písku.

.....

LUCIE

To je kapr?

LUKÁŠ

Jo, to je kapr s cibulí a krajinkou s mlýnem. Vlámská škola.

KAREL

Za átek sedmnáctýho.

ANNA

Mám pocit, že dneska už se kap i nemalují.

KAREL

Pokud bych k tomu m l n co dodat, tak je to pravda.

RICHARD

V Holandsku nebo tak v bec?

LUKÁŠ

Tak v bec, to je mezinárodní fenomén.

LUCIE

Škoda.

KAREL

e eno obecn , ryba se už pro um ní nehodí.

LUKÁŠ

A do literatury taky ne.

ANNA

Tý jo.

LUKÁŠ

Dneska už by lov k román o kaprovi našel dost t žko... Myslím teda po ádnej, opravdovej román.

RICHARD

Ani n jakej dobrodružnej?

KAREL

Ne ne, kámo, s kaprama je konec.

LUKÁŠ

A s filozofama jakbysmet.

KAREL

Hlavn st ma moderníma. Ani slovo, který by se více i mén týkalo vodních obratlovc . Nikde nic. Žábry, ploutve, šupiny, jako by neexistovaly.

ANNA

To m ani trochu nep ekvapuje.

RICHARD

A koli jich je ohromná spousta...

LUKÁŠ

Jako by nikdy ani nebyly!

LUCIE

Filozofové se zabývají hlavn duší, ne?

KAREL

P esn tak, myšlenkama, idejema, duchovnem atd. atd.

ANNA

A vždycky jsou tak trochu nap ed!

LUKÁŠ

No a to je právě tak trochu problém.

ANNA

Já jsem ale každopádně přesvědčená, že lidé jsou dneska hodně duchovní. Hlava, dležítá je hlava! Dneska se požívá jenom intelekt, mozek je základem všeho, ve dne v noci myslí a myslí a žene se pořád dopředu – ale kam?

KAREL

No to je právě ten malej problém.

ANNA

A z toho plyne, že se dneska už nemalují kapí.

LUCIE

Přesně tak, přesně tak.

RICHARD

Je pravda, že se každý den vzdalujeme dál a dál od zvířat.

KAREL

To znamená dál od nás samotných.

LUCIE

Protože my vlastně nejsme nic jiného než zvířata.

ANNA

Nic jiného?

KAREL

No jasně, nic jiného. To ti můžu potvrdit, Aníko, nic jiného.

ANNA

Ale stejně je to divný.

LUKÁŠ

Jsme savci, Aníko, savci. Tečka, vykřikovník!

ANNA

A je to pravda, že pocházíme z ryb?

KAREL *(náhle se rozhlíží)*

Jo, jo, jo, tolikrát jo! Ať chceme nebo ne, tak první lovce, byl ryba! Tady máme žábry, tady máme betní ploutev, bochní ploutev, žitní, velmi zjednodušený zažívací systém a tady máme fousy citlivé na molekuly rozpuštěné ve vodě a velké oči na spánkách. Tečka. Tak to je. Nuže, milé dítě, nyní když už je potřeba přestat přetím strkat hlavu do písku!

RICHARD

Má pravdu.

KAREL

Protože když budeme odmítat o tom mluvit, když budeme popírat, z čeho jsme vzešli, když se za to budeme stydět a když budeme dýlat do nebe volající hlouposti, tak to dopadne špatně! Ale jak vám říkám, není možný do nekonečna přestírat, že víme na to, že jsme se zrodili z božstva!

LUCIE

Já s tím souhlasím.

Pauza.

ANNA

Chceš říct, že jsme se od ryb příliš vzdálili?

KAREL

Upřímně... *(všech přítomných se na sebe podívá)* nemyslíte, že jsme se nechali trochu unést?

RICHARD

Urazili jsme po ádný kus cesty, to je pravda.

LUCIE

ekn me, že jsme se rozv tvili.

ANNA

Hlavn fyzicky.

LUKÁŠ (uká si na hlavu)

Tady se to taky po ádn pohnulo.

ANNA

Já taky nejvíc žasnu nad tím fyzickým vývojem, (*podívá se na obraz*) vzhledem k tomu kaprovi je to úžasné!

KAREL

Ale tak trochu jsme se ztratili, ne?

LUKÁŠ (*zni en*)

Zmutovali, Karle, nem žeme si lhát, úpln jsme zmutovali.

LUCIE

Na tom n co bude!

RICHARD

P edev írem se mi zdálo, že jsem krocan, celou noc... byl jsem krocan a chodil jsem po tráv na horách... No, cítím se líp.

ANNA

Líp?

RICHARD

Líp než v kurníku... A navíc jsem v d l, že jako krocan nedostanu sv j t ináctej plat, ani novej notebook, ale bylo mi to jedno... A pro ? Protože jsem najednou uvid l mo e.

LUCIE

Tys nebyl na horách?

RICHARD

Byl, ale vid l jsem mo e.

KAREL

Tos musel bejt na jihu v P ímo skejch Alpách.

RICHARD

Možná...

RICHARD

A od té chvíle jsem já, jako krocan, m l jen jedinou touhu, b žet kmo i, vb hnout do mo e, vrátit se do mo e...

KAREL

Vidíš, že je to jasný. Vrátit se do mo e, to je jako vrátit se dom .

LUKÁŠ

K nám dom .

LUCIE

K nám všem dom .

ANNA

Do St edozemního mo e?

KAREL

Do mo e, dol do mo e...

ANNA

Dol do mo e?

LUKÁŠ

Dom do mo e.

LUCIE

Karel, prost jenom myslí, že když m l chu vrátit se do mo e, tak se cht l vrátit dom , tam odkud pocházíme.

ANNA

Tak pro to ne ekl hned?... Vidíte, to je ta hlava, rozum hledá vlevo vpravo, t ídí, porovnává, zkoumá a nakonec brání pochopení!

KAREL

Každopádn ten tv j sen, Richarde, nám položil správnou otázku: pro jsme opustili mo e, pro jsme vyšli z mo e? Pro ? Díky, Richarde.

ANNA

Já si myslím, že nám tu hloupost provedl náš rozum.

LUKÁŠ (zmaten)

Chceš íct...?

ANNA

To byl závan ducha, co nás nechalo vyplavat.

LUCIE

Jako závan v tru?

ANNA

P esn tak, závan ducha. Ofouklo nám to hlavu, nebo spíš nafoukalo bláto do o í a šup! Už jsme byli na povrchu.

RICHARD

To není zas tak úpln postavený na hlavu.

ANNA

A když už jsme byli na hladin , tak jsme plavali až na pláž, když za neš myslet, tak už to nem žeš zastavit, jen co jsme vylezli na písek, hned se z nás stali Aristotelové, Konfuciové, Voltairové a celá tahle banda... A kam jsme došli, vidíme tady – jsme v muzeu, je sobota odpoledne a my si tady lámeme hlavu místo toho, abysme se šli bavit do bazénu!

Pauza. Rozpaky.

KAREL

Úpln m to všechno zmátlo, úpln zmátlo, nikdy jsem vám o tom nem l íkat...

LUCIE

Už se stalo, Karle, už se stalo.

RICHARD

Nastavil jsi nám zrcadlo, nemáš eho litovat.

LUKÁŠ

Možná už nejsme ryby, ale zato jsme dosp lí, nemyslíš.

LUCIE

A v bec – nemusíme ten obraz tak pomlouvat – n co ŕyb nám p ece zbylo.

KAREL

Nap íklad?

LUCIE

Vep ová kotleta...

VŠICHNI

?!?

LUCIE

No ano. Když m j d da chodil lovit oukleje na Indru, chytal je na vep ovou kotletu. Ty vám brali, ani si nedokážete p edstavit, jak brali, denn jich nosil kila. Celý prázdniny jsme jedli jenom oukleje. Ješt te slyším, jak babi ka d dovi íká: „Georgesí, vždy víš, že ty tvoje ryby nemáme rádi, taky bysme si n kdy radši kousli do tý vep ový kotlety.“

Nechala se unést vypráv ním, sm je se. Ostatní se na ni dívají.

LUCIE

Ne, jen jsem cht la íct, že v kterých v cech nám z staly stejné chut .

KAREL

Já jsem ne íkal, že jsme všechno ztratili, já íkal, že jsme se ztratili.

ANNA

Ale stejn jsme p išli o hodn . Když si jenom vzpomenu na to trápení, když jsem se musela nau it plavat, a p itom, kdybysme nevyvád li hlouposti, tak už bysme to um li.

LUKÁŠ

To je jako s mým bráchou Pascalem. M l úpln všechny p edpoklady pro to, aby se stal automechanikem. VŠECHNY! Dlouhé ruce, svalnaté nohy, dlan um l ohýbat na všechny strany, odmali ka m l rád oleje, tuky, prasklé pneumatiky. Zatímco jsme my se setrou jezdili na poníkách, tak on nasazoval a zase sundával nárazníky, ve t ech letech si dokonce od Ježíška p ál kšiltovku. Jasná v c. Když chce takhle velký dít Vánoc m kšiltovku, tak je to jasná v c, rodi e si m žou být jistí a eknou si: má dar, je na to jako d lanej, o n j nemusíme mít strach, ten má o život jasnou p edstavu! No a ve druhý t íd m l Pascal kamaráda, kterej hrál na violoncello, a on, nikdo neví pro , to cht l taky. A výsledkem toho všeho je, že te , ve svých 42 letech, je m j bratr lenem orchestru, kterej hraje ve Špan lsku na korid a on tam hraje na buben!

RICHARD

Ne na violoncello?

LUKÁŠ

Ne, nikdy se nenau il po ádn levou rukou držet struny, on, kterej se zav enýma o ima rozmontoval karburátor za 20 sekund...

ANNA

To je bída...

Pauza.

KAREL

Zmatek nad zmatek! Stokrát se vám omlouvám! Je to moje chyba.

LUCIE

Karle, prosím t !

KAREL

Já jsem p itom cht l, abysme se tomu vzep eli, abysme znovu objevili naši h betní ploutev, naše šupiny, žábry, prost naše ko eny! A stal se pravej opak, jsme smutní a zpitom lí.

LUCIE

Ale v bec ne.

ANNA

Jenom jsme trochu unavení.

RICHARD

Nem l jsem do toho tahat ten pitomej sen, kterej to všechno za al...

KAREL

Ne, ne, ne, tys ho vypráv l kv li mn , Richarde, kv li mn ! ...Byl jsem zmatenej, když jsem vás vid l, jak si to šinete v bluesovým rytmu...

LUKÁŠ

A v bec, blues je pocit úpln opa nej než ten, co m li naši p edci.

KAREL

P esn tak.

ANNA

Kap i nemají nikdy splíny?

LUKÁŠ

Ne, ne, nikdy!

ANNA

Netvá í se v tšinou moc vesele... aspo rybárn nikdy.

LUKÁŠ

To je jenom zdání, Anno. Žádná ryba netrpí depresí, žádná. To jsou jenom kecy. Mrzutej pstruh, utrápenej žralok, smutná treska – to jsou všechno pohádky pro d ti, aby se m ly eho bát, nic takovýho není pravda.

KAREL

O tu ácích se íká, že jsou veselí, mník že je šibal, muréna rebelka, parmice prý má vždycky dobrou náladu a sle je hotovej klaun.

RICHARD

Zlatý rybi ky jsou hodn veselý, to je pravda.

LUCIE

A co kambala, podívej se, jak je ta kambala š astná!

LUKÁŠ

Ta je z nich ze všech asi nejspokojen jší.

LUCIE

Ta? A víš taky pro ?

ANNA

Zapomn la jsem.

LUKÁŠ

Protože je placatá, je to jenom plocha, jenom plocha.

LUCIE

Je tak tenounká, že v ní není místo na p emýšlení.

ANNA

Jak jsem íkala, duch ji nedokázal nafouknout, m la št stí.

LUCIE

A taky je pot eba si uv domit, že plave hodn hluboko.

KAREL

To ano, ale kambala je vždycky povrchní, nikdy v sob nejde do hloubky.

ANNA

Hele, to já taky ne, já to taky nikdy ned lám.

RICHARD

Ale my víme, Anno, to je na tob vid t, nechci ti nijak lichotit, ale myslím, že znás p ti jsi dokázala z stat nejbliž... jak bych to jenom... nejmí ses vyvinula...

LUCIE

To je pravda, jsi nejspokojen jší, nejveselejší... nejmén rozvinutá...

LUKÁŠ

Z stala jsi nevíc pozadu...

KAREL

Daleko vzadu...

LUCIE

Dít št st ny!

Pauza. Anna se na n dívá.

ANNA

Nevím, jak si to mám vyložit...

KAREL

Jenom v dobrém, moje milá, jenom v dobrém...

ANNA

Nesnažíte se mi snad íct, že jsem pitomá m enka?

LUKÁŠ

Anno! Anno! Anno! Prosím t !

ANNA

No ne, já jen jestli to všechno bylo kv li tomuhle, jestli jsem p išla do muzea jenom proto, abyste si ze m mohli d lat legraci, tak to by mi p išlo opravdu pitomý!

LUCIE

Jen se na ni podívejte! Jen se na tu mršku podívejte, jak kouše, jak se vzpírá, jak škrábe!

LUKÁŠ

Ty jsi na dnešní dobu výjime n animální, Anno, výjime n , duše ti závidím!

RICHARD

Ty seš hotovej reflex, ty reakce, to je neskute ný!

KAREL

Ty se neutopíš v p emejšlení, v detailech, neztratíš se v hloupým filosofování...

LUCIE

Dít št st ny!

Pauza. Anna se vzchopí.

ANNA

Je to tak, máte pravdu, já se cítím dob e, nemám si na co st žovat... Ale jestli je to tak, jak íkáte, a já mám to št stí, že zbyte n nep emýšlím, tak jsem ale po ád citlivá...

LUCIE

To není takový problém.

ANNA

Možná, ale já poci uju to naše vzdalování se od mo e ke vzduchu... A moc dob e vidím, že to je slepá uli ka.

KAREL

Nem žu ti tvrdit, že by to bylo naopak.

ANNA

Jasn vím, že tím, že jsme vystoupili zvody, tak jsme ztratili pozemský ráj.

LUKÁŠ

e kn me spíš vodní, vodní ráj.

ANNA

Po kej! To byla metafora. Ty si po ád snad myslíš, že jsem blbá, nebo co? Copak si myslíš, že nevím, že pro kambalu je náš pozemský ráj s jabloní, hadem a cesti kama vk oví peklo?

LUKÁŠ

Pro m taky.

ANNA

Ne, ale mn to tíží. Pardon, ale tohle všechno m trápí a mám strach, že zmutujeme a jednoho krásného dne všichni skoníme jako tvj bratr a budeme hrát ve Španlsku na trubku.

LUKÁŠ

Na buben.

ANNA (*naštvan*)

Vidíš, vidíš ten úpadek! Tu cestu dol? ekneš buben a za minutu je z tebe trubka... A taky se divím, že jsme ztratili šupiny... To mi nahání strach...

KAREL

Nemžu ti tvrdit, že by to bylo naopak...

Pauza. Všichni mlí, ovládla je nejistota. Karel se houpe dopedu a dozadu a prohlíží si svoje boty, Lukáš se drbe na hlav, Lucie chodí dokola a hryže se do rtu, Richard je bledý, Anna je vyčerpaná, nehybně stojí, nakonec se Lucie obrátí na Karla:

LUCIE

Tak co budeme dlat? Karle, co budeme dlat? I Anna je špatn!

LUKÁŠ

Nemžeme takhle pokračovat a doufat, že se to nějak asem vyěší...

LUCIE

Musíme myslet na naše dítí, nemžeme jim lhát... Spletli jsme se, spletli jsme se. Stop! Stop! Dál už ani krok!

RICHARD

Klid, Lucie, klid...

KAREL

Ale vždy má pravdu.

ANNA

Já vám íkám, že jestli nic neudláme, tak za to draze zaplatíme!

LUKÁŠ

Už jsme za to zaplatili, Anno, úplavice, lepra, plešatost...

RICHARD

Dažpíjmu...

LUCIE

Bible, Vatikán...

ANNA

Srpen na Rivié e...

KAREL

A všechny ty války... Nebylo by těch šest milión mrtvých první světový, kdybychom zůstali rybama.

LUCIE

Ale zase jenom s tou podmínkou, Karle, že by v zákopech byla voda.

LUKÁŠ

V jednom kuse přelo, copak si nepamatujete na ty fotky?

ANNA

To je pravda, vypadalo to, že je všude spousta bláta...

KAREL

Ale jistže bysme se z toho dostali! Ti od Sommy by plavali až k moři, ti od Marny by to vzali do Seiny, ze

Seiny k Yonn , od Yonny kLoi e, kanálem do Garonny a všichni by skonili vjeze e Gavarni uprostřed Pyrenejí, a tam by byl klid, ani jeden Prušák, a byli by zachráněni.

RICHARD

Ale co nás to jenom popadlo! Bože můj, co nás to popadlo?

Pauza. Znova zavládne stísněná nálada.

ANNA

Tak co kdybychom se otočili.

LUCIE

Kdybychom to otočili zpátky?

ANNA

Ano.

LUKÁŠ

Ke kaprům?

ANNA

Ano.

KAREL

To je daleko, Anno, i pro tebe je to moc daleko.

ANNA

Ne, pomalu... pomaličku, takhle vidíš... jen se tak nechat houpat... žádný násilí... jen se tak snažit si vzpomenout... Hele, vidíš, jak se to vrací...

Všech pět postav se za neznatelně pohupovat...

ANNA

...cítíš, jak se dostáváme na povrch... cítíš to?

KAREL

Moc ne.

ANNA

Ale trochu jo...

RICHARD

Trochu jo, to je pravda.

ANNA

Pomaličku... Nevrat se sebou... Nechte povolené břícho...

LUKÁŠ

To je zvláštní, vzpomínám si na mořský asy...

LUCIE

lovky by řekl, že je to všechno úplně jednoduchý.

ANNA

Pomalu se přesuneme k tomu velkému bazénku tam venku, na náměstí...

LUCIE

Díky, Anno, díky!

ANNA

Nechte se unášet proudem...

KAREL

Už je to tady, už to přichází, cítím se veseleji.

ANNA

Uvidíte, jsem si tím jistá, uvidíte, že nás zase začnou malovat...

Nechají se pohltit vlnou a zmizí z muzea!

KONEC

Paříž, březen 2001.